

Vansauskas M. 6-15-97
4239 Elm Ave.
Lyons IL 60534-1429

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXXII 1997 JUNE – BIRŽELIO 10, Nr. 22

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

RAUDONDVARYJE, KAI ŽIEDAIS LYJA

Dr. Leonas Milčius

Dar nuo grafo Tiškevičiaus laikų buvo įprasta, kad Raudondvario pilis tarsi neatskiriama nuo rudens, kai degančiomis spalvomis išsipuošia Nevėžio slaitai. O kai virš pilies bokšto įžiebda žibintą, visi žinodavo – į rudeninę medžioklę atvyko pats grafas.

Ne tas šiandien Raudondvaris. Gal tik 1964 metais atstatyta pilis, senosios arkliedės bei dar keletas raudonplyčių, gražiai atnaujintų senosios architektūros pastatų patvirtina miestelio pavadinimą. Kitokios šių dienų Raudondvario gatvės. Eilės namų nusidriekė abipus Jurbarko plento ir Bilūnų kelio, išsimėtė stačiuose slaituose, sutūpė buvusioje Salomenkoje ir net užėmė pusę Didvyrių kaimo. Lyg būtų nusižiūrėję į baltus italų kilmės architekto Cezario Lauryno Anikinio suprojektuotus bažnyčios bokštus, šie vaizdai daug labiau tinka pavasariniam laikui, kai drovia žaluma, pačiais spalvingiausiais žiedais ir saldesniais už medų kvapais nesulaikomai liejasi pavasaris.

Pačiu balčiausiu skaisnumu su pražydusiomis ievomis lenktyniauja sodai. Pieinių, lubinų, ramunių, pakalnučių, erškėtrožių, gudobelių bei kitokių žolių ir krūmų spalvingiausiais žiedais apibertos Nevėžio ir Nemuno lankos. Po dienos kitos į žydinčias alyvas pasiners visas Šilėlio kaimas. Botanikai kalba, kad nuo seno čia auga per du su puse šimto rūšių įvai-

riausių žolių, samanų ir krūmų.

Dvaro parke prie neapkabintų šimtamečių topolių šviesiai žalio aksomo lapus išskleidė plačialapė liepa. Nuo pat pavasario plykstelėjusios liepsnos raudoni dega raudonasis klevas, o tarp tūkstančių pražydusių saulėčių šalto ledo blyškumu išsiskiria paukštapieniai, vietos romantikų pavadinti edelveisais. Pagal gražią legendą, prieš daugelį metų jie buvę atvežti iš Alpių ir tik čia, sename Raudondvario parke vis dar auga ir žydi.

Pilkomis vėlyvo rudens ar ankstyvo pavasario dienomis spalvų pasiilgusios akys ilgai džiaugdavosi pilies kambariuose nuolat eksponuojamais paslaptiniais ir mąšliais, o kartu ir žaismingais dailininko Kosto Žardalevičiaus tapybos darbais. Bet tikriausiai ir pats talentingiausias dailininkas neįsivaizduotų, jei šiandien tos pačios akys daug daugiau spalvų, ramumos ir didingumo suranda ne pilies viduje, o Nevėžio slaituose, pievose, su meile raudondvariečių rankomis išpuoselėtuose soduose ir sodybose.

Per patį žydėjimą, saulėtą Sekminių dieną, prie pradinės mokyklos Raudondvario parapijos klebonas Vytenis Vaškelis pašventino Lietuvos mokyklos 600-ioms metinėms skirtą koplystulpį. Džiugiausia, kad šį kūrinių medžio drožėjas Genutis Du-

daitis padarė ne vienas, o kartu su mokiniais. Kokie jie išdidūs ir gražūs per visas iškilmes stovėjo su savo mokytoju prie jų pačių rankomis sukurto paminklo. O ir patys mažiausieji, šventiškai pasipuošę, su trispalvėmis vėliavėlėmis rankose būriavosi greta. Atrodė, kad vienoje vietoje susitiko gamtos, žmogaus ir tautos pavasariai.

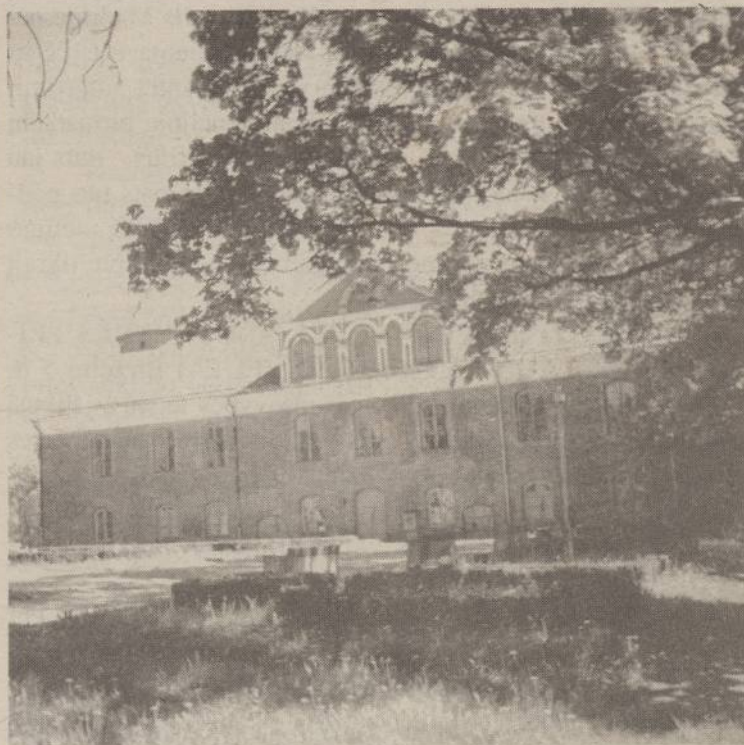
Ne vienu gražiu paminklu puošiasi Raudondvaris. Bene pats puošniausias šlifoto granito paminklas vos prieš keletą metų atidengtas vienam žymiausių Lietuvos kompozitorių – Raudondvario bažnyčios vargonininkui Juozui Naujaliui.

Visada žalias ir žydintis Lietuvos partizanų Atminties laukas, į kurį perlaidoti prieš dešimtmečius žuvę, sribų išniekinti ir tik Atgimimo pradžioje iš visokių pakrūmių bei pakelių surinkti kovotojai. Nepamiršamos jų perlaidojimo ir atminties įamžinimo akimirkos, gyvenimo ir likimo kontrastai. Spygliuotomis vielomis surištų rankų kaulai ir greta jų – paprasti darbininkai, įdiržusiomis rankomis šlifuojantys nerūdijančio plieno vamzdžius Laisvės kovų partizanų atminties kryžiui. Tarp dviejų kartų – penkiasdešimt metų. Penkiasdešimt žydinčių pavasarių.

Staigus ir trumpas pavasarinis žydėjimas. Kaip ir visos gražiausios žmogaus gyvenimo akimirkos. Lyg ir nėra laiko juo džiaugtis ar žiūrėti, kaip diena po dienos žydėjimą pakeis šviesi, vėliau sodri, o dar vėliau jau ir gels-
telėjusi žaluma.

Ilgas, šaltas ir lietingas pavasaris suvėlino laukų ir daržų sėją, bulvių sodinimą. Tad pavakariais, po savo tiesioginio darbo, iki pačios vėlumos, kol skambiausias treles paleis lakštingalos, vienur daugiau, kitur mažiau pradžiuvusią žemę kasa, purena ir ką nors joje sėja ne tik ūkininkai, bendrovės ar pensininkai, bet ir "miestiečiai" – įmonių darbininkai, mokytojai ir mokslininkai. Atrodo, kad visa, kas gali būti svarbiausia, yra tik čia – pavasarį išpurentoje žemėje.

Pavasariinių darbų prasmėje paskęsta tušti ir niekam nereikalingi politikų šurmuliai, jų rinkiminės kalbos. Su ištirpusiu sniegu kažkur dingo išrinktųjų pažadai. Vienas
(Nukelta į 4 psl.)

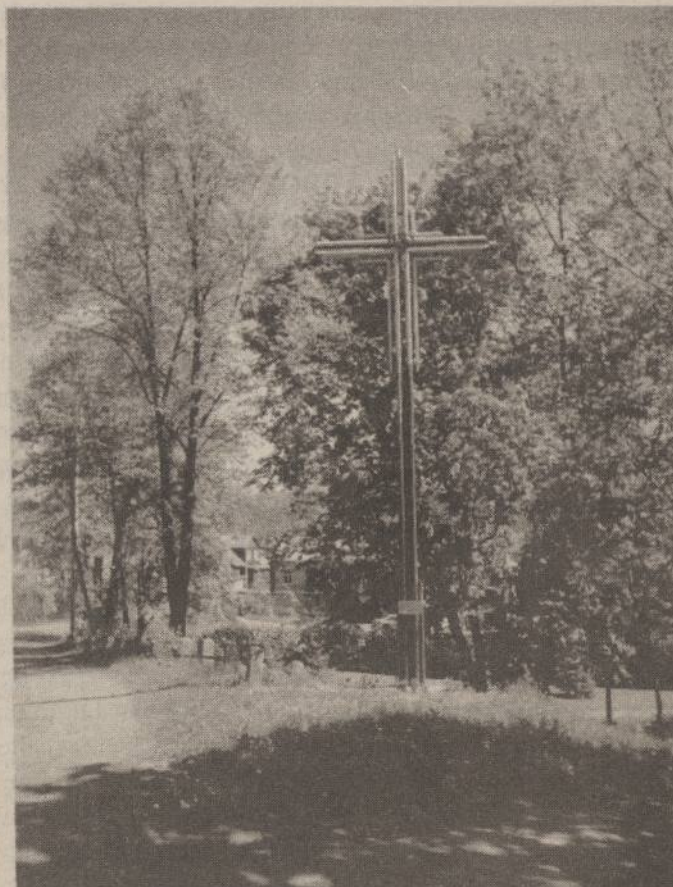
Raudondvario pilis

Skulptoriaus Vlado Žuklio ir architekto Gedimino Baravyko sukurtas paminklas kompozitoriui Juozui Naujaliui Raudondvaryje. Pagaminta Vilniaus "Dailės" kombinate

Koplystulpis Lietuvos mokyklos 600-mečiui pažymėti prie Raudondvario pradinės mokyklos. Koplystulpio autorius – Genutis Dudaitis (viduryje) su talkininkais

Kryžius rezistencijos kovotojų atminimui. Rezistencijos kovotojų kapinės įrengtos 1989-1990 m. Sąjūdžio Raudondvario grupės iniciatyva. Paminklo projektas parengtas, vadovaujant dailininkui Sigitui Abromavičiui

Girdėta iš Vilniaus

• **KA REIŠKIA NATO IR RUSIJOS SUARTĖJIMAS?** (BNS-AGEP) Liepos 8-ąją Madride turėtų būti nuspręsta, kurios Vidurio ir Rytų Europos šalys bus pakviestos įstoti į NATO pirmajame plėtimo etape. "Maskvoje politiką darantys žmonės, pamatę, kad apie Baltijos šalis Madride neužsiminta, galėtų padaryti išvadą, kad ji atiduota Rusijai ir, remdamiesi NATO ir Rusijos santykių pagrindų sutartimi, pradėtų spaudimą mums", spaudos konferencijoje pirmadienį sake V. Landsbergis. "Pats juodžiausias scenarijus - mus jau pardavė", sake Seimo pirmininkas, bet pridūrė pats tuo netikįs. V. Landsbergis mano, kad pagal tolesnį NATO plėtimo scenarijų artimiausią pusmetį bus galima spėti ir apie tikrąjį NATO ir Rusijos sutarties turinį.

• **PRIIMTI ĮSTATYMAI DĖL NUOSAVYBĖS TEISIŲ IR SANTAUPŲ ATKŪRIMO.** (ELTA) Birželio 5 d. Lietuvos Seimas priėmė Piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymą. Jis nustato nuosavybės teisių į žemę, gyvenamuosius namus ir butus atkūrimo sąlygas. Seimas taip pat pritarė įstatymui, kuris numato atkurti gyventojų santaupas, turėtas valstybiniuose bankuose iki 1991 metų vasario 26 dienos.

• **CENTRO SAJUNGA STIPRĖJA.** (BNS-AGEP) Per gegužės mėnesį Centro sąjungos populiarumas pakilo, o konservatorių - smuko. Šias populiariausias Lietuvos partijas skyręs atotrūkis sumažėjo iki 2.7 punkto. Į klausimą "Jeigu rytoj vyktų rinkimai į Seimą, už kurią partiją jūs balsuotumėte?" gauti tokie atsakymai (procentais): konservatoriai - 15.7%, Centro sąjunga - 13.0, LDDP - 9.6, krikščionys demokratai - 7.3, socialdemokratai - 6.9.

• **KIEK KAINUOS VALSTYBĖS DIENOS IŠKILMĖS?** (ELTA) Kaip vienas iš Kultūros ministerijos organizuojamos programos renginių buvo numatytas vyriausybės priėmimas sostinės Kalnų parke ant Stalo kalno. Vyriausybė nepritarė minėtai Valstybės dienos paminėjimo programai, tačiau šiai datai ir kitoms valstybinėms programoms įgyvendinti skyrė Kultūros ministerijai 390 tūkstančių litų. Ministras Pirmininkas sakė suprantąs žmonių nuostabą dėl to, kad Valstybės dienos minėjimui buvo prašoma apie pusės milijono litų. Tačiau, pasak Gedimino Vagnoriaus, valstybės mastu tai nėra dideli pinigai. Lazdijų miesto jubiliejui Vyriausybė skyrė keturis šimtus tūkstančių litų.

Nesutikdami su Kultūros ministro Sauliaus Šaltenio veiksmais, atsistatydino viceministrai Faustas Latėnas ir Arūnas Bėkšta bei sekretorė Diana Paknytė. Netrukus atsistatydino dar penki atsakingi ministerijos darbuotojai.

Kitą Valstybės dienos minėjimą, kaip ir anksčiau, ruošia prezidentūra. Apie jam skirtą dar nepranešta.

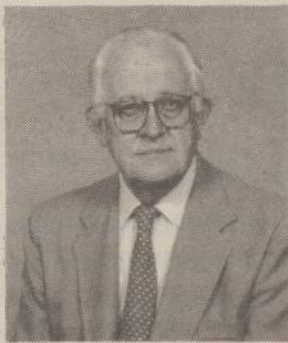
• **NAUJA KUNIGŲ SEMINARIJA.** (ELTA) Vilkaviškio vyskupas Juozas Žemaitis pasirašė dekretą, kuriuo Marijampolėje, dabartiniame vyskupijos centre, atkuriamą Vilkaviškio kunigų seminariją. Ji veikė Vilkaviškyje veikė iki 1945 metų, kai sovietų valdžia ją uždarė kartu su Vilniaus bei Telšių kunigų seminarijomis. Sovietmečiu veikė tikrai Kauno tarpdiecezinė kunigų seminarija, kurios veiklą kontroliavo saugumas. Neseniai atkurtos Vilniaus bei Telšių kunigų seminarijos. Vilkaviškio kunigų seminarija pradės veikti maždaug po trejų metų, kai bus pastatyti seminarijos pastatai ant Šešupės kranto. Tačiau seminarijos rektorius jau paskirtas. Juo tapo Kauno Vytauto Didžiojo universiteto teologijos fakulteto dėstytojas, teologijos mokslų daktaras Kęstutis Žemaitis.

• **VALSTYBINĖS SVARBOS DUOMENŲ VAGYSTĖ.** (ELTA) "Lietuvos aidas" birželio 5 d. pranešė, kad gegužės 31-osios naktį iš Vilniaus regioninio kadastro ir geodezijos centro pavogta kompiuterinė bei programinė įranga ir žemės kadastro žemėlapių skaitmeniniai duomenys. Čia taip pat buvo saugomi duomenys apie Lietuvos geodezinį pagrindą bei administracinių vienetų ir gyvenamųjų vietovių registrą. "Šį nusikaltimą padarė ne paprasti vagys,- sakė centro viršininkas Vidmantas Augulis.- Tai gali būti politinė ir ekonominė diversija, pasikėsinimas į valstybės sukauptus duomenis. Ir tai gali pakenkti privatizacijos procesui". Laikraštis nurodo, kad Valstybės saugumas šiam įvykiui dėmesio neskyrė.

• **MIRĖ POETAS EDUARDAS MIEŽELAITIS.** (BNS-AGEP) Lietuvos rašytojų sąjunga su giliu liūdesiu pranešė, kad, eidamas 78-uosius metus, birželio 6 dieną po ligos mirė poetas Eduardas Mieželaitis, vienas plačiausiai žinomų lietuvių rašytojų. Eduardas Mieželaitis gimė 1919 m. spalio 3 d. Kareiviškių kaime, Pakruojo rajone. Studijavo Kauno ir Vilniaus universitetuose. Sovietiniu laikotarpiu kurį laiką buvo tapęs įtakingu visuomenės veikėju. Poeto kūryba buvo spausdinama nuo 1935 m. Labiausiai žinoma jo poema "Žmogus". Atkūrus nepriklausomybę, jis išleido poezijos knygas "Laida" (1992) ir "Saulės vėjas" (1995).

Iš visur apie viską

GINČAI LENKIJOJE

Algirdas Pužauskas

Gegužės 25 d. Lenkijos gyventojai balsavimu patvirtino naują Konstituciją, kurią paruošė kairiųjų dominuojama komisija. Balsuotojai per daug nesidomėjo Konstitucijos 243 straipsnių turiniu, tačiau prieš Konstituciją kovojo dešiniųjų partijų veikėjai, kaltindami komunistus ir jų rėmėjus, kad tas valstybinis dokumentas nekreipia pakankamai dėmesio į Lenkijos tradicijas, katalikiškos tautos dvasinį paveldą. Dešiniųjų politinės grupės žadėjo dar šį rudenį, laimėjusios daugumą parlamente, pakeisti daug Konstitucijos straipsnių.

Tuo pačiu metu lenkai išgirdo ir gerą žinią iš Vakarų Europos. NATO valstybės po ilgų svarstymų ir ginčų su Rusija, pagaliau nutarė praplėsti šią gynybos organizaciją. Pirmuoju nauju nariu tampa Lenkija. JAV prezidentas B. Clinton priminė, kad prieš 50 metų, 1947 m.

birželio 5 d. tuometinis valstybės sekretorius George Marshall pasiūlė parengti masinio Europos atstatymo planą (kuriam prigijo Maršalo plano pavadinimas - red.). Šis planas prikėlė iš griuvėsių Vakarų Europą. Prezidentas pabrėžė, kad atėjo laikas pabandyti panašų planą pritaikyti Rytų Europoje, nes jis davė puikių vaisių Vakarų Europoje.

Prezidentas B. Clinton, lydimas Olandijos karalienės Beatričės, įžengė į istorinę 13-to šimtmečio Hagos "Riterių salę", kurioje jo kalbos klausėsi mažiausiai 20 valstybių prezidentų ir premjerų. Kalbėtojas pabrėžė, kad be normalios ekonominės pažangos negali būti nei pastovumo, nei taikos. Todėl reikia naujo ekonomikos fondo, naujo plano.

Tikriausiai tarp tų Centrinės ir Rytų Europos plano paramos gavėjų bus ir naujoji NATO narė Lenkija. Tačiau ideologiniai ginčai ir nesutarimai ten dar nesibaigia. Konstitucijos priėmimo savaitgalį ši valstybė sulaukė aukšto ir gerbiamo svečio - popiežiaus Jono Pauliaus II, kuris atvyko į savo gimtinę 11 dienų vizitui. Jis išreiškė savo skausmą ir nusivylimą,

kad ir vėl Lenkijoje kilo seni ginčai dėl abortų. Jau po balsavimo dėl naujos Konstitucijos Lenkijos Konstitucinis tribunolas, kurį sudaro 12 teisininkų, paskelbė, kad naujasis Lenkijos abortų įstatymas, priimtas prieš penkis mėnesius, yra nekonstitucinis. Už tai pasisakė 9 tribunolo nariai, kiti 3 buvo prieš. Pirmininkas Andrzej Zoll, pranešdamas apie teismo sprendimą, pasakė, kad konstitucija vadina Lenkiją demokratine valstybe, kuri pagrįsta įstatymais. Aukščiausia demokratinė vertybė yra žmogaus gyvybė, kurią valstybė turi saugoti nuo jos pradžios iki pabaigos.

Prezidento Aleksandro Kwasniewskio štabo viršininkas, atsiliepdamas į Konstitucinio teismo sprendimą, pareiškė, kad reikės surengti Lenkijoje šiuo aborto klausimu referendumą ir pagaliau užbaigti šį klausimą. "Solidarumo" darbininkų susivienijimo atstovas Lenkijos Senate Marcin Tryzna pasakė, kad negana kalbėti apie katalikų tikėjimą, reikia ir gyventi katalikiškai. Net 37 parlamento nariai prašė Tribunolo atšaukti tą aborto įstatymą ir abortus uždrausti. Jis tai ir padarė.

Keliais sakiniiais

• Dar neseniai Sovietų Sąjungos kariuomenė kovojo Afganistane, o šiuo metu Afganistano karinės jėgos priartėjo prie buvusios sovietų sienos. Daug uzbekų musulmonų puola afganistaniečius, jei jie drįsta priešintis vadinamajai Talibano kariuomenei. Drausmingos ir žūti nebijančios Talibano religinės armijos jėgos jau valdo apie 90% Afganistano ir braunasi į Rusijos ir Nepriklausomų Valstybių Sandraugos žemės. Rusijos valdžia jau įspėjo, kad ji gins savo sienas.

Talibano jėgų vadas mula Mohammed Omar paskelbė, kad jis yra "tikinčiųjų karalius". O toks titulas nepripažįsta sienų, genčių ar sektų, o apima visus islamo išpažinėjus. Ginklų Afganistane yra daugiau, negu reikia. Karai ir vietiniai kareiviai vyksta jau nuo 1960 metų. Kaimyninės valstybės jau turi naujų rūpesčių su karo veiksmų išjudintais pabėgėliais. Pakistano vyriausybė jau paskelbė, kad ji planuoja suteikti diplomatinį pripažini-

mą Talibano režimui Afganistane.

• Irane prezidentu buvo išrinktas nuosaikus šijitų sektos dvasiškis, buvęs švietimo ministras. Jo pareiškimai kalba apie naują erą Irano žmonėms, tačiau patyrę stebėtojai pataria per anksti nesidžiaugti. Politinė sistema ir toliau lieka dvasininkų galioje. Vyriausia valdžia yra Globėjų Tarybos rankose. Ji turi šešis aukštus dvasiškius ir šešis teisininkus. Taryba turi patvirtinti visus parlamento išleidžiamus įstatymus. Ši taryba gerokai varžo Irano moterų teises. Nors į prezidento vietą savo kandidatūras iškėlė ir devynios moterys, "globėjai" jų pavardes iš sąrašo išbraukė. Reikia pripažinti, kad parlamente yra 17 moterų - jo narių. Moterys turi balsavimo teisę, darbovietėse jos užima ir aukštas vietas, tačiau turi klausyti, ką "globėjai" nustato, kai piliečiai gali kalbėti, ką skaityti ir kokius drabužius dėvėti.

Naujasis Irano prezidentas Chatami (Khatami) pasa-

kė, kad santykiai su Amerika yra blogi dėl Amerikos kaltės. Ji visada buvo nusistačiusi "prieš Irano revoliuciją ir jos sąlygojamus laimėjimus", kurių Iranas nenori atsisakyti. Amerika visomis jėgomis remia okupacinį Izraelio režimą, kuris esąs rasizmo pavyzdys. "Kol Amerika nepasikeis, tol santykių su ja nebus", - pareiškė prezidentas.

• JAV karinio laivyno jūreiviai išvežė amerikiečius ir kitų šalių diplomatus iš pilietinio karo apimto Sierra Leone miesto - vadinamosios sostinės Frytauno. Gatvės pilnos kareivių. Bėgliai nuskradinti į 20 mylių nuo kranto stovintį JAV karo laivą.

• Buvusiame Zaire, anksčiau vadintame Belgų Kongu, sukilėlių armijos vadas Laurent Kabila pasiskelbė šalies prezidentu, gynybos ministru ir kariuomenės vadu. Sostinės gyventojai suorganizavo kelias demonstraci-

(Nukelta į 3 psl.)

Redakatoriaus skiltis

KAS PADĖS LIETUVAI?

Valstybės saugumas yra svarbiausia kiekvienos tautos laisvo ir sėkmingo gyvenimo sąlyga. Net lyginant su išprovokuotų konfliktų draskomomis Balkanų šalimis, Baltijos tautos yra labiausiai nesaugios. Todėl joms gyvybiškai svarbu priklausyti Šiaurės Atlanto paktui. Bet jau net patys didžiausi optimistai įsitikino, kad Baltijos valstybių priėmimas į šią organizaciją atidedamas neribotam laikui. Žadėtasis NATO plėtimas, vykdomas tarsi pagal kažkokius naujus "slaptuosius protokolus", virsta paprasčiausiu akių dūmimu.

Dabartiniai Vakarų vadovai niekaip nepajėgia atsikratyti "vienadienio galvojimo". Pripratę prie apgaulingos ramybės, jie nėra pasirengę rimtiems sprendimams. Akivaizdžiausi tokio elgesio pavyzdžiai yra Vakarų "reakcija" į užsitiesusį ir daugybę žmonių gyvybių nusinešusių Balkanų konfliktą bei nusišalstamas stebėjimas, kaip Rusija išžudė didelę čečėnų tautos dalį.

Daugelio galingų Vakarų valstybių vadovai yra visiškai abejingi kaimyninių tautų likimui. Vieni iš jų paniškai bijo Rusijos ir guodžia save išivaizduojamų "demokratinų permainingų" joje galimybiomis. Kiti "šaltu veidu" ir šiandien sutiktų žinią apie naują Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją, nes padėtis Europoje iki 1990 metų jiems buvo įprasta. Jie užaugo ir subrendo, tapo "politikais", esant tokiai padėčiai. Nei švietimo sistema, nei tuometinės žiniasklaidos priemonės jiems niekada neaiškino, kas tos – Baltijos valstybės, kokia šių tautų istorija.

Pavartykime pačias naujausias istorijos mokymo priemones, kurias Lietuva neseniai parsivežė iš Vakarų Europos šalių, išsivertę ir dabar siūlo savo jaunajai kartai. Spalvingose knygelėse, nušviečiančiose senovės, vi-

duramžių arba net naujausius laikus, nei Lietuvos, bei baltų nėra! Taigi jeigu tie politikai, kurių rankose – Europos saugumas, ir yra ką nors nugirdę apie Didžiąją Lietuvos karalystę, tai greičiausia tokias žinutes sutiko kaip negrįžtamą praeitį arba egzotišką smulkmeną.

Pilko abejingumo ūkanose švystelėjusiais spinduliais galima laikyti poros drausnių žurnalistų pasisakymus "Washington Post" ir "New York Times". Ten klausama: jeigu NATO atstumia tas valstybes, kurioms ši organizacija būtų labiausiai reikalinga, tai kokia išlaidų, skiriamų būsimajam NATO plėtimui, prasmė? "Washington Post" nurodo, kad Rusija iki šiol nepripažino taikos sutarčių, kurias Sovietų Sąjunga ir Baltijos šalys pasirašė 1920 metais ir kurios yra jų nepriklausomybės kertinis akmuo. Ji reikalauja išskirtinių privilegijų savo pačios privežtiems kolonistams, vis pūsdama kaltinimus dėl "rusakalbių" teisių pažeidinėjimų. Iki šiol Rusija neatsiprašė Baltijos šalių už jų okupaciją 1940 metais, neleidžia atkurti jų sienų ir net kėsinaisi į jų žemę, grasindama naujomis avantiūromis. "New York Times" pastebi, kad Baltijos šalių atstūmimas yra Amerikos sąžinės klausimas. Ar tokie perspėjimai prablaviną apatiškuosius?

Tačiau jokių būdu nesilpninant beldimosi į didžiųjų Vakarų valstybių duris ir jų vadovų sąžinę, Lietuva turi visiškai kitaip tvarkytis savo viduje. Niekas nenorės turėti reikalų su šalimi, kurios atsakingų pareigūnų elgesys yra artimas valstybės išdavimui. Tik taip privalome vertinti veiksmus asmenų, leidusių svetimos, ką tik išsinešdamosios kariuomenės kolonoms važinėti po Lietuvą. Tik taip vertinkime faktus apie valstybinės svarbos dokumentų vagystes, archyvų naikinimą, lėšų švaistymą.

BIRŽELIO 15-OJI, KUOMET VIEŠKELIAI DULKĖJO

Juozas Žygas

Lietuva šiurpių įvykių buvo užklupta netikėtai ir beveik visai nepasirengusi, nors karas jau siautė ir Lenkija buvo parblokšta, o Lietuvoje jau buvo raudonosios armijos bazės. Tačiau tuo metu beveik niekas tuo nesirūpino ir sau galvos nekvatino. Vyriausybė, atrodo, elgėsi taip, kaip strčiai, manydami, jeigu pavojaus nematys – tai jis ir praeis. O žmonės valdžia pasitikėjo. Turbūt dar atsiminė žodžius, įrašytus plakate, kuris prieš paskutiniuosius Seimo rinkimus skersai Parodos gatvę, priešais Neo Lituanų rūmus buvo iškabinas: "Tauta, būk rami – Vadas budi!" Tad žmonės laukė ženklo, kuris niekuomet nebuvo duotas.

Žinoma, toks signalas padėties nebūtų žymiai pakeitęs, bet žmonės gal būtų bent pinigų iš bankų išsiėmę ir kokias nors atsargas susidaryę. Kariuomenės vadai galbūt galvojo, kad Lietuvos, kuri buvo paskelbusi neutralitetą, niekas pulti neišdrįs. Tad ir toliau buvo kalami statutai ir rikiuotėje rūpestingai žiūrimos nosys. Atrodė, kad ant tų nosių išlygiavimo visas krašto saugumas laikosi.

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

jas, kuriose pikta puolė naująją vadovą, kad tas nepakvietė į ministrų kabinetą populiaraus vietinio politiko, kovojusio prieš diktatorių S. Mobutu. Naujos valdžios kareiviai demonstracijas išsklaidė ir visokius paradus uždraudė. Kaimyninės Afrikos šalys jau pripažino naują Kongo vyriausybę. Blogiausia, kad naujos valdžios kareiviai daugiausia susideda iš įvairių šalių tutsių genties vyrų.

- Valstybės sekretorė M. Albright aplankė Serbiją, Kroatiją ir Bosniją. Ji reikalavo, kad šių valstybių vadovai įgyvendintų pažadus priimti į namus grįžtančius pabėgėlius, reikalavo išduoti Tarpautinio Hagos tribunolo apkaltintus asmenis, kurie turi būti teisiami už karo nusikaltimus – civilių asmenų žudynes. "Žodžiai – pigūs, reikia darbų", – pasakė ministrė.

- Prancūzijoje netikėtai

Išskyrus nosis, į kitokią karinį parengimą buvo lyg pro pirštus žiūrima.

Dabar mesiu trumpą žvilgsnį į Lietuvos kariuomenės paskutiniųjų savaitų karinį mokymą. Ėjome fortifikacijos praktikos darbams per 5-tojo pulko rajoną. Jame prieštankinio būrio kariai pasistatę trejetą orlikonų (mažo kalibro pabūklėlių) į ant virvutės tempiamą sąslavų dėžę, tuos savo pabūklėlius taikė. Tuomet mes pro šalį ėjome į ant kalno esantį "palivarką" – kariuomenės pratybų lauką. Tuo metu prieštankinėms tarnyboms buvo duota "parūkyti" pertrauka. Tad ir mums pertrauką paskelbė. Aš vieno iš tų "patrankininkų" (ir tuomet turėjau smalsią nosį) paklausiau, kiek laiko jau kariuomenėje tarnauja ir ar yra tanką ar nors tanketę matęs? Atsakė, kad turėjo būti jau į atsargą paleistas, tačiau tik dėl buvusios mobilizacijos jo tarnyba buvo pratęsta. O nei tanko, nei tanketės net nebuvo matęs.

Nuėję į tą "palivarką" sužinojome, kad reikės pilno profilio (stovintiems kariaus) apkasus iškasti. Tam tikslui buvo kastuvai, laužtuvai, kabliakirviai ir kiti įrankiai atvežti. Nešiojamieji kastuvėliai – ne tokiam tikslui. Pagal ant popieriaus parengtą projektą buvo numatyta pozicija priešlėktuvinam pabūklėliui. Už gero puskilometro nuo apkasų turėjo būti "žeminės" iškastos.

Kol apkasų vietą ir jų išrangumą kuoliukais nužymėjo ir kol pradėjome kasti – tai dar net iki kelių neiškasus ir pietų metas atėjo. Pietūs buvo atvežti, o pavalgius paskelbta pertrauka. Nakties metu būta lietaus, tad žemė šlapia. O leitenantų batai blizgėjo ir kelnės buvo švarios. Tad po pietų buvo duota komanda: surinkti įrankius, kuriems paimti vežimas jau atvažiuoja. Prieš grįžtant buvo pasakyta, kad prie tų apkasų dar sugrįšime. Bet, kadangi buvo svarbesnių dalykų – drausmės statutas ir "nosių lygiavimas", tai taip ir nebesugrįžome. Žinoma, ir tie apkasai padėties nebūtų pakeitę.

Čia tuos išpūdžius rašau tiems, kurie dar vis kartoja: "Kodėl nebuvo pasipriešinta?" Tokiems klausinėtojams atsakymą duoda pats generolas St. Raštikis, kuris į prezidento klausimą atsakė: "Kariuomenė nėra parengta! (Žr. "Paskutinis posėdis)". Įdomu, kas turėjo ją parengti? Dalinė mobilizacija jau parodė, kad ne tik kariuomenė, bet ir generalinis štabas buvo visai nepasirengęs. Jeigu būtų buvusi visai laisva spauda ir demokratiškai išrinktas Seimas, tai būtų daug antpečių nukritę.

Ir dabar Lietuvoje draudžiama apie kariuomenę blogai rašyti. Nors yra sakoma, kad: "Istorija – visų mokslų motina", bet niekas nenori iš jos pasimokyti!

racijų ir priekaištų, laimėjo jokios politinės galios neturinčio parlamento rinkimus, gaudama tris ketvirtadalius balsų.

- Kinija nuteisė mirties bausme ir sušaudė aštuonis teroristus, kurie kovodami dėl uigurų (vygų) laisvės Ksingdžiangio provincijoje, susprogdino tris kinų pilnus autobusus. Ta provincija yra musulmonų tikėjimo, turi sieną su Rusijos valdomomis Vidurinės Azijos žemėmis.

- Rusijos prezidentas B. Jelcinas, duodamas pavyzdį žemesniems tarnautojams, paskelbė apie savo pajamas ir turimos nuosavybės vertę. Pernai jis uždirbo, pavertus į dolerius, 43,000. Jo šeimos vasarnamis netoli Maskvos vertas 206,700 dol. Maskvoje jis ir žmona gyvena su jauniausios dukters trijų asmenų šeima. Prezidentas mini ir vokišką BMW automobilį, kuris vertas 12,000 dolerių.

anksti praveisti parlamento rinkimai parodė, kad dešiniųjų degolininkų ir centro partijų vyriausybė neteko daug rėmėjų. Socialistai ir nereformuoti prancūzų komunistai pirmajame balsavime gavo 43 % balsų. 1993 metų rinkimuose jie surinko vos 26.9%. Valdžiai daug pakenkė smarkiai išaugęs nedarbas. Pakenkė ir planuojami biudžeto apkarpyimai, Prancūzijos vyriausybei derinantys prie bendros Europos Sąjungos valiutos. Premjeras Alain Juppe pažadėjo pasitraukti iš pareigų, nors prezidentas jį laiko geriausiu prancūzų ministru pirmininku, kiek jis atsimena. Prancūziją dabar valdys "sugyventiniai" – dešiniųs prezidentas ir kairysis premjeras.

- Indonezijos prezidento Suharto politinė partija, nežiūrint opozicijos demonst-

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

RAUDONDVARYJE, KAI ŽIEDAIS LYJA

Nevėžis prie senojo Raudondvario tilto likučių

Autoriaus nuotraukos

(Atkelta iš 1 psl.)
po kito, lyg peržydėjusios
kiaulpienės, kelia galvas vis
nauji ir nauji kandidatai. Tik
ši kartą ne į kokią ten savi-
valdybę ar Seimą, bet į pa-
čius naujausius – Presiden-
tūros rūmus. Šeimininkas bus
vienas, o kandidatų – jau de-
šimtys. Vėl bus galvosūkis:
gudri ir vingri kregždė, aršus
medžioklinis sakalas ar koks
apipešiotas žvirblis net pen-
keriems metams susisuks sau
patogų lizdą.

Pavasaris padarys savo
darbus. Nužydės žiedai, suža-

liuos pasėtas vasarojus, gal
be šalnų sudygs bulvės. Ko-
kia bus vasara ir ką atneš ru-
duo, sunku atspėti. Taip pat
negali žinoti, kiek pasitvirtins
ir tos kalbos: kas ir kada pa-
brangs, kokie bus mokesčiai,
ką pavogs, sudegins, "privati-
zuos" ar šiaip kam nors par-
duos. Jei į žemę ką nors pa-
sėjus ar pasodinus yra vilties,
kad gal ir dešimteriopai bus
atsiimta, tai kalbų derliai –
kitokie. Nors kaip sako: kal-
ba, kalba ir iškalba.

Ir vis tik reikėtų sustoti
nors minutę. Nors akimirka

pasidžiaugti pačiu gražiausiu
paveikslu, kurį Dievas davė
žmogui – žiedais išsiliejusį
pavasari. Nes kito tokio nei
šiomet, nei kitamet daugiau
nebebus.

Ir darbus visus pada-
rysime, ir derliaus sulauksi-
me. Ir Prezidentą – gražesni
ar ne tokį gražų – vis tiek iš-
rinksime. Visa tai – svarbu,
bet ne svarbiausia. Daug
svarbiau, kad pro metų virti-
nę, pro mūsų atviras akis ne-
praeitų nepastebėtas nė vie-
nas taip baltai pražydes pava-
saris.

GYVENIMAS EINA... BET AR TUO KELIU?

Dr. Jonas Jasaitis

Vytauto Landsbergio
beveik visą savaitę Lietuvoje
nebuvo. Pirmadienį, birželio
3 d. jis išvyko į Austriją, su-
sitiko su jos parlamento va-
dovais ir kitais atsakingais
tos šalies pareigūnais, daly-
vavo Vienos festivalio rengi-
niuose, skaitė paskaitą apie
M.K.Čiurlionio kūrybą. Tuo
tarpu kai kurie jo partijos ko-
legos gana savotiškai supra-
to, kam juos ipareigoja Tėvy-
nės Sąjungos vardas ir rinki-
mus laimėjusių atsakomybė.
Juk jau praėjo daugiau kaip
pusmetis nuo tų dienų, kai
džiaugėmės persidažiusiųjų
nomenklatūrininkų viršūnės
priverstiniu pasitraukimu nuo
valdžios lovio. Seniai laikas
parodyti, ką nauji "pašauktie-
ji" sugeba daryti ne savo, o
tautos labui.

Valdžios atstovai ruošė-
si Valstybės dienos iškil-
mėms. Oficialų priėmimą,
kaip įprasta, planavo presi-
dentūra. Pernai ta ceremonija
kainavo daugiau kaip 6 tūks-
tančius litų. Kiek kainuos šie-
met, visažinančioji spauda

dar nepranešė. Tačiau staiga
paaiškėjo, kad ir nauji išrink-
tieji ruošia "balių visai Euro-
pai". Valstybės dienos rengi-
nių vyriausias organizatorius
– Kultūros ministras iš biu-
džeto šiam reikalui paprašė
"tik trupinių" – 549,691 Lt.
Vėlesniame projekte jau bu-
vo prašoma "mažiau kaip pu-
sės milijono". Puotai Kalnų
parke ant Stalo kalno buvo
planuota maždaug 100 tūks-
tančių litų. Ministras aiškino,
kad tokiu būdu jis pakels Lie-
tuvos piliečių akyse valstybės
autoritetą ir atkurs jų orumą.

Kai jau esame pripratini-
ti prie kažkur "išgaruojančių"
pasiskolintų milijonų dolerių,
visai neturėtume stebėtis, kad
pasisėdėjimas prie stalų ant
Stalo kalno, pasivažišinimas
midučiu, atkurtu pagal seno-
vinius receptus, ir tikrai skaniu
lietuvišku alumi, kainuos
tik apie 25,000 dolerių. Juo
labiau, kad to kalno papėdėje
susirinkę muzikantai ir šokė-
jai žadėjo aukštus svetelius
dar ir palinksinti.

Tikriausia niekas ir ne-

būtų dėl to labai pergyvenęs,
bet sūnerimo Vilniuje dirban-
tys diplomatai. Jie naiviai
pradėjo klausinėti, kuris po-
kylis esąs tikrasis: "preziden-
tinis" ar "premjerinis". Tada
išikišo, matyt, į balių kvieti-
mų negavusios spaudos atsto-
vai ir visai skirtingai, negu
pernai ar užpernai, ėmė
triukšmauti. Svetelių links-
minti nepanoro net tie, ku-
riuos jau pati profesija to-
kiam darbui ipareigoja. Atsi-
statydino būrys atsakingų vy-
riausio švenčių tvarkytojo
bendradarbių, tarp jų ir vice-
ministras – žymus kompozi-
torius Faustas Latėnas.

Triukšmas dėl pusės mi-
lijono varganų litelių baigia
nutilti. Ministras su Premjeru
greitai patenkino protestavu-
sių atsistatydinimo prašymus.
Ministerija, kaip sakė jos va-
dovas, dirbs kaip laikrodinis.
Spauda rašo, kad klusniai pa-
dėjėjai – raštininkei jau parū-
pintas butas, itikusieji apdo-
vanoti premijomis, kurios
didesnės už kasmetines "na-
cionalines", o neklusnieji,

kuriais "ministras nusivylė",
tegu stojasi į eilę darbo bir-
žoje.

Premjeras nuramino
spaudą, kad stalų ant Stalo
kalno nebus. Kitiems Valsty-
bės dienos renginiams Vy-
riausybė paskyrė tik 390,000
Lt. Tai esą "nedideli pinigai,
nes vien Lazdijų miesto jubi-
liejui skirta per 400 tūkstan-
telių.

Nors ir be Seimo Pirmi-
ninko, bet gana sunkokai dir-
bo Seimo nariai. Priimti du
labai prieštaringai vertinami
– Piliečių teisių į išlikusį ne-
kilnojamąjį turtą ir Santaupų
atkūrimo – įstatymai. Kon-
servatorių seniūno pavaduo-
tojas Alfonsas Bartkus jų pri-
ėmimą pavadino "teisingumo
diena, kurios laukė milijonai
žmonių". Krikščionių demo-
kratų atstovas Albertas Šimė-
nas sakė, kad Santaupų at-
kūrimo įstatymas yra "pats
blogiausias iš visų galimų
būdų privatizavimo lėšoms
panaudoti". Taigi, kiek galvų,
tiek nuomonių.

Verslininkai skundėsi,
kad per tuos didelius darbus
Seimas ir vėl nespėjo patvir-
tinti Lietuvos prisijungimo
prie poros tarptautinių kon-
vencijų. Todėl jie vėl patirs
nuostolių, negalės įgyvendin-
ti savo planų.

O štai raseiniškis ūki-
ninkas Mykolas Leskauskas
be jokių konvencijų ir šven-
čių paleido į darbą vėjo jėgai-
nę. Laikraščiai rašo, kad jė-
gainės aukštis – sulig keturių
aukštų namu, o jos sparnai
sukasi nuo mažiausio vėjelio,
apšviesdami ir apšildydami
ūkininko namą. Nei tam na-
mui, nei dideliems tvartams
ir dirbtuvėms ūkininkas žada
nebenaudoti "valdiškos elekt-
ros".

Sveikindami sumanų
lietuvi, linkime jam ne tik ge-
ro vėjo, bet svarbiausia, kad
miklūs valdininkai kokio
nors akcizo ar pridėtinės ver-
tės mokesčio už tėviškės vėjo
naudojimą jam iš pat pradžių
neuždėtų. Nors leistų žmogui
šiek tiek prasigylventi.

Žiniose iš Lietuvos, ku-
rios mus pasiekė praėjusią
savaitę, daugiausia praneši-
mų apie nusikaltimus. Kai
kuriuos iš jų reikėtų vadinti
pasikėsiniu ne tik prieš as-
menį, bet ir prieš valstybę.
Pasirodo, kad iki pat 1996
metų vidurio Lietuvoje veikė
uždrausto SSRS "Vnešekon-
nombank" skyrius. Jo "pirmi-
ninkė" (kodėl ne "preziden-
tė", juk Lietuva dabar – "pre-
zidentų" respublika?) D.Tuč-
kienė pati sau parašydavo
įgaliojimus, uždėdavo Lietu-
voje nebegaliojančius ant-
spaudus ir pasiimdavo tikrus
pinigus. Tas "Vnešekonom-
bank" kažkur pradangino be-

veik 165 milijonus Lietuvos
žmonių ir įmonių dolerių (ne
litų!). Tačiau tik dabar iškelta
byla buvusiems Lietuvos
banko vadovams "dėl netin-
kamo pareigų atlikimo".

Rimti nemalonumai pa-
kibo virš bendrovės "Impar",
pasiglemžusios pačią di-
džiausią Lietuvoje – Vilniaus
universalinę parduotuvę, sto-
vinčią Neries pakrantėje. Jai
paskirta 4 mln. dydžio bauda
už Mokesčių įstatymo pažei-
dimą. Bandydami išsisukti
nuo mokesčių, bendrovės at-
stovai sunaikino kasos apar-
tų duomenis.

Visai kitokia nuotaika
šiandien gyvena 74 metų
pensininkas iš Marijampolės,
buvęs statybos inžinierius.
"Teleloto" žaidime jis laimė-
jo "aukso puodą" – 1 mln. 79
tūkstančius litų. Laimingas
žmogus dabar planuoja pasi-
gydyti, pakeliauti po pasaulį
ir apvedinti jaunesnįjį sūnų.
Saugumo sumetimais jo pa-
vardės nerašome, nes koks
nors "už gerą elgesį" paleis-
tas recidyvistas dar gali už-
pulti ir, degindamas įkaitintu
lygintuvu, badydamas virtu-
viniu peiliu arba net "grasin-
damas daiktu, panašiu į pisto-
letą" (dabar dažniausiai mini-
mas nusikaltimo įrankis),
reikalausti "savo dalies".

Neramiai dabar miega
du "prezidentai" iš Kaišiado-
rių. Firmos "Baltija" presi-
dentas R.Paškauskas bijo,
kad jo nupirkto Bačkonių
svetainės neatimtų agrofir-
mos prezidentas K.Vasiliaus-
kas. Spauda rašo, kad Bačko-
nyse "susipynė verslininkų ir
policininkų interesai".

Tie, kurie neseniai lan-
kėtės Lietuvoje ir važiavote
greitkelio iš Vilniaus į Kau-
ną, tikriausia prisimenatę to-
kią modernią karčiamą, esan-
čią pusiaukelėje. Tautiečiai iš
užsienio atvykusius gimines
dažniausia stengdavosi ten
nuvežti, norėdami pasigirti
šia "nacionaline" puošmena.
Tik ši kartą visai nesuprantu,
kuo čia dėti policininkai. Ro-
dos, jiems nereikėtų dažnai
karčiamose lankytis. Geriau
pasidomėtų, ko tie tamsia-
plaukiai užsieniečiai be jokių
vizų į Lietuvą veržiasi. Ne-
jaugi buvusios sovietinės ka-
reivinės Pabradėje jiems taip
patinka? Praeitą savaitę pus-
šimtis kiniečių vaikštinėjo po
miškelį Trakų rajone, penki
indai ruošėsi kažkur važiuoti
iš Onušio, pora dešimčių
Kinijos ir Bangladešo pilie-
čių "grybavo" Vyšniūnų kai-
mo miškelyje Prienų rajone.
Kodėl šiais atvykėliais visai
nenorėjo pasirūpinti kaimy-
nas – žymusis Gudijos inter-
nacionalistas A. Lukašenka?

(Nukelta į 5 psl.)

GYVENIMAS EINA... BET AR TUO KELIU?

Ir ką tuo metu Lietuvos policininkai veikė, kol bėgliai per sieną nuo Gudijos iki Vyšniūnų arba Onušio lapnojo? Nejaugi iš tikrųjų jie Bačkonų karčiamejoje savo interesus aiškinosi? Reikėtų apie tai paklausti Vidaus reikalų ministro Vidmanto Žiemelio.

Nesaldi dabar Lietuvos ministrų duonėlė. Štai LDDP reikalauja, jog Švietimo ministras akad. Zigmas Zinkevičius parašytų įsakymą, kad joks kryželis nebūtų arčiau prie mokyklos, kaip per patrankos šūvį. Ir kaip čia neprisiminsi patarlės "Bijo, kaip velnias kryžiaus". Tik kuo užkliuvo ministras Z. Zinkevičius ne tik "lenkų rinkimų akcijoms", bet ir socialdemokratams, kurie nuolatos įrodinėja, kad į el-dė-dė-piečius jie esą visai nepanašūs? Veiksmai rodo ką kitą.

Prieš kelias savaites ne tik socialdemokratams, bet ir visus Lietuvos žmones turėjo sukrėsti žinia apie ypatingai žiaurų Pasvalio rajono Puškonų pradinės mokyklos mokytojos Marijos Čiuplinskienės nužudymą. 40 metų

(Atkelta iš 4 psl.)

mokykloje išdirbusi ir gyvenimą bebaigianti moteris buvo nukankinta, o mokykla – padegta. Dėl šio nusikaltimo sulaikytas jau penkis kartus teisistas asmuo iš netolimo kaimo. Jis prisipažino mušęs mokytoją, išsinešęs jos magnetofoną ir piniginę. "Lietuvos aidas" primena, kad "anksčiau kaimo mokytojai visi iš tolo pagarbiai lenkdavosi".

Dar baisesnis nusikaltimas padarytas sekmadienį, birželio 2 d. Kauno rajone. Kaip pranešta, šešiametis Algirdukas Ramanauskas buvo išžagintas ir pasmaugtas. Jo sužalotą kūnelį, kyšantį iš šakų krūvos, pavyko rasti tik kitos dienos rytą. Nusikaltėlis dar nežinomas.

Kada Lietuvoje pradės veikti teisingumo sistema? Kol kas ten, atrodo, labiau rūpinamasi ne nukentėjusių, o nusikaltusių interesais. Aršus lietuvių tautos priešas Valerijus Ivanovas savo knygpalaikeje "Lietuvos kalėjimas", kurią jis pristatė

Rusijos valstybės Dumoje, apšmeižė net Sausio 13-osios aukas. Teisme jis aiškinosi, kad Lietuvoje jokio nusikaltimo nepadarė, nes žuvusius šmeižė Rusijos teritorijoje. Teisėjas kažkelintą kartą atidėjo asmens, nepripažįstančio lietuvių tautos teisės į nepriklausomybę, bylą.

Dažnai mes pasiduodame apgaulingam neveiklumui ir savaiminio istorijos vystymosi aukštinimui. Atseit, gyvenimas eina, o Lietuva – "tik maža šalis" ir nieko čia nepakeisi. Taigi nieko ir nedarykime, nes darysi, ar nedarysi, vistiek – "vienas ir tas pats." Net tos dienos, kai Lietuva, anot senovės išminčiaus Archimedo, sugebėjo "pajudinti Žemę", dabar dažnai vertinamos tik kaip lemtingų sutapimų išraiška, kaip keista "išimtis iš taisyklės".

Apgraubomis slenkant minioje už didžiųjų nugaros, labai lengva patekti į pačius klaidžiausius ir pavojingiausius šunkelius. Apie tai liudija ir praėjusios savaitės pranešimai, kurių tik dalį šioje apžvalgoje paminėjau.

rašytuose istorijos vadovėliuose, knygose dažnai nurodomos skirtingos datos...

Pradėdamas priešistoriniu laikotarpiu, autorius toliau dėsto įvykių skirsniais, kiekvienam amžiui nuo XIII iki XVIII amžiaus imtinai, įterpdamas atskirus skyrius: "Popiežiaus bulės", "Baltų genčių užkariavimas" ir "Lietuva tautų kovoje prieš Aukso Ordą".

Šią chronologiją paliustruoja 21 brėžinys, nuo 1 pav. – "Šukių keramikos atsiradimas šiaurės Pabaltėje" iki 21 pav. – "Respublikos žuvinimas 1772-1775 m."

Chronologija sudaryta, naudojantis tik lietuvių istorikų darbais, pradedant A. Alekno "Lietuvos istorija", 1923 m. išleista Tilžėje, R. Batūros, B. Dundulio, M. Gimbutienės, E. Gudavičiaus, Z. Ivinskio, M. Jučo ir kitų, baigiant A. Šapokos, J. Totoraičio, R. Varakausko veikalais ir straipsniais. Be to remtasi "Lietuvių enciklopedija" ir "LT enciklopedija" bei kitais šaltiniais.

Autorius taip paaiškina: "Ši knyga apima įvykius nuo pirmųjų gyventojų pasirodymo Lietuvos teritorijoje (XI-

IX a. pr.m.e.) iki 1795 metų, kai Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė buvo įjungta į Rusijos imperijos sudėtį". Ir toliau: "Šios knygos ištraukos buvo spausdinamos istorijos laikraštyje "VORUTA" (pradžią 1993 m. Nr. 35)".

Istorikas tyrinėtojas gal pasiges istorinių šaltinių nuorodų, tačiau čia jis ras nuorodas istorikų, kurie daugiausia ir rėmėsi istoriniais šaltiniais, rašydami savo veikalus ir straipsnius. Todėl autorius ir pabrėžia, kad "ši knyga būtų parankinė knyga ne tik istorikui, bet ir Lietuvos mokytojams, mokiniams bei visiems, kurie neabejingi savo tautos kultūrai."

Prie to galima pridėti, ši knyga bus ypač naudinga ir reikalinga rašantiems istorines apysakas, noveles, o taip pat ir poetams, eiluojuojantiems apie Lietuvos senovę. Dailiojo žodžio kūrėjai kartais per neapdairumą arba neturėdami po ranka istorijos vadovėlio, padaro klaidų įvykių datose ar dalyvių varduose.

Sveikiname autorių už naudingos ir gana reikalingos knygos paruošimą bei išleidimą. Z.A.R.

AR PAGALVOJAME APIE GALIMAS PASEKMES?

Kęstutis Balčiūnas

Mūsų garbingi vadai ruošiasi privatizuoti strateginius objektus. Ar pagalvoja jie apie galimas pasekmes?

Sakysim, nupirko koks nors biznierių iš užsienio "Telekomą", televiziją, radiją. Iš pirmo žvilgsnio, rodos, nieko blogo. Bet juk kas valdo informaciją, tas valdo ir valstybę. Savininkas transliuos tai, kas jam patiks. Jeigu net valstybės galvos norės kritiniu tautai momentu pasakyti ką nors žmonėms, jie turės prašyti savininkų leidimo. O kas gali garantuoti, kad pastarasis leidimą duos? O gal savininkas bus KGB agentas, kurio tikslas valdyti strateginius objektus tam, kad propagandą prieš Lietuvą skleistų.

Privatizuojami geležinkeliai, autotransportas, jūros krantinė, naftos perdirbimo įmonės bei kiti strateginiai objektai. Savininkai pelnysis iš jų, pelną išveš į užsienį, o Lietuvai kas? Be to, privatizuoto objekto savininkas bus

jo šeimnininkas ir jam neįsakys ką jis turi su objektu daryti.

Tiesa, valdžios vyrai sako, kad privatizuos tik 66 %, o kita liks Lietuvos nuosavybė. Ir tuos 66 % akcijų turės, kaip skelbia vyriausybė, keli asmenys. Bet kas uždraus tiems savininkams parduoti akcijas kitam akcijų savininkui? O tada Lietuvos Vyriausybės vyrai tik skėsčios rankomis... O jei visas tas akcijas supirks Rusijos monopolijos?... Aišku viena: tada Lietuvos strateginių objektų savininku taps Rusija. Ar tada neprireiks Rusijos kariuomenės "apsaugoti" savo turto? Apie tai turi pagalvoti ne tik valdžios vyrai, bet ir visi žmonės, neleisdami pardavinėti mūsų visų uždirbto turto kokiems nors pramušgalviams ar priešiškomis Lietuvai valstybėms.

O dabar pasakykit, kas gi labiausiai nori išparce-

liuoti Lietuvos turtą? Ar daug iš jų, kurie šiandien nori išparceliuoti Lietuvos turtą, stovėjo lemtingomis sausio dienomis prie televizijos bokšto, Aukščiausiosios Tarybos? Daugumas jų linkėjo užpečkyje. Jų netraiskė tankai, nebuvo jie mušami automatų buožėmis. Juk paprasti Lietuvos žmonės skubėjo ginti savo valstybės turtą. O dabar tą turtą išvogė tie, kurie lindėjo giliai pasislėpę...

Jau norima privatizuoti ir valstybinius bankus. Juk valstybiniai bankai ir Nepriklausomoje (tarpukario) Lietuvoje davė pelną valstybei, tai kodėl dabar jį reikia atiduoti privatiems asmenims? Geriau iš to pelno atsiskaityti su tais žmonėmis, kurie neteko indėlių... Todėl prašau jus, Lietuvos žmonės, gerai pagalvoti: kam naudingas strateginių objektų privatizavimas ir ką jis duos mums – paprastiems dirbantiesiems... "Tautininkų žinios", 10 (56) nr.

KAS APGINS TĄ, KURIS SAVE PAAUKOJO?

Lietuvos Respublikos Teisingumo ir Sveikatos ministerijoms, Generalinei Prokuratūrai ir Lietuvos Prezidentui

*Dėl Romo Kalantos
visiško reabilitavimo*

1997 m. gegužės mėn 14 d. suėjo 25 metai, kai Kaune, Muzikinio teatro sodyje susidegino šviesios atminties Romas Kalanta. Dešimtys žinomų visuomenės veikėjų ir organizacijų iškėlė ir nepamiršta R. Kalantos visiško reabilitavimo. 1972 metais nustatę diagnozę – šizofreniją – psichiatrai J. Šurkus, I. Gutmanas, I. Andriuskevičienė, V. Berneris, ir A. Daukšienė dabar turi pasisakyti niekieno nevaržomi, LAISVAI IR NEPRIKLAU-SOMAI, atsakydami į tuos pačius klausimus, kuriuos jiems anuomet pateikė Kauno prokuratūra.

Kiti psichiatrai (L. Radavičius, A. Narinkevičius, E. Mikaliūnas ir D. Pūras), 1989 metais, kruopščiai ištyrę nustatė, kad R. Kalanta buvo psichiškai sveikas.

Lietuvos psichiatrų asociacija nesirūpina šiuo pikti-

naudžiavimo psichiatrija atveju, nors savo suvažiavime buvo tai išipareigojusi, nors jai buvo adresuoti dokumentai ir 1995, ir 1996 metais dėl R. Kalantos visiško reabilitavimo.

Teisingumo ir Sveikatos ministrus prašome anuluoti Psichiatrų asociacijos teisinę registraciją ir ją paleisti.

Generalinės prokuratūros naująją vadovą prašome nurodyti Kauno prokuratūrai, kad pateiktų tuos pačius klausimus anieks 1972 metų psichiatrams.

Lietuvos Prezidentą prašome užtikrinti, kad ši reabilitacija įvyktų, nes prisiektė visiems būti lygiai Teisingas.

Red. pastaba: Po šiuo prašymu ir kitais panašiais dokumentais, atsiųstais į redakciją, yra pasirašę daug asmenų, politinių partijų ir visuomeninių organizacijų.

LIETUVOS ISTORIJS ĮVYKIAI

ALEKSANDRAS VITKUS, LIETUVOS ISTORIJS ĮVYKIŲ CHRONOLOGIJA "VARPAS", KAUNAS, 1996

Naujausias Lietuvos is-

torijos veikalas, 344 psl., keliais viršeliais. Tiražas – 5000 egz. Viršelius (dail. G. Pempė) puošia senos monetos, Vyties ženklas ir autoriaus portretas.

Pratarmėje autorius nu-

rodo savo darbo reikalingumą: "Rašant Lietuvos istorijos vadovėlius, straipsnius, apybraižas, tenka remtis istorinėmis datomis ir tuomet iškyla problema, kuri data teisinga, nes įvairių autorių pa-

TEODORUI BLINSTRUBUI – GEDIMINO ORDINAS

Amerikos Lietuvių Taryba Čikagoje surengė pagerbimą savo buvusiam pirmininkui Teodorui Blinstrubui. Jo metu Lietuvos ambasadorius dr. Alfonsas Eidintas Teodorui Blinstrubui įteikė Lietuvos Respublikos skirtą DLK Gedimino ordiną. Iškilmingo įvykio metu Čiurlionio galerijoje dalyvavo apie 80 žmonių, kurie turėjo progą palinkėti dr. A. Eidintui sėkmės jo būsimoje tarnybos vietoje – Lietuvos ambasadoje Kanadoje.

Labai malonų išpūdį palikusias iškilmes ir jaukias vaišes suorganizavo ALT pirmininkas prof. dr. Jonas Račkauskas, kuriam padėjo ALT reikalų vedėja Danutė Petrulytė ir jo bendradarbiai iš Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centro.

Teodoras Blinstrubas, žymus Lietuvos pedagogas, JAV tapo pirmuoju Lietuvių Fondo pirmininku. Jis buvo ALT pirmininkas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas ir tebėra pastarosios garbės pirmininkas.

Prof. dr. Jonas Račkauskas pristatė specialiai su T. Blinstrubui skirtu ordinu iš Chicago, IL atskridusį amb. dr. Alfonsą Eidintą. Dr. Račkauskas, ilgametis LTSC pirmininkas, paminėjo, kad jį su ambasadoriumi riša sena draugystė ir bendradarbiavimas jau nuo to laiko, kada dr. Eidintas buvo išsilaisvinusios Lietuvos Istorikų tautinio komiteto pirmininkas. ALT pirmininkas pasidžiaugė gražiu bendradarbiavimu su Lietuvos Ambasada, kurios personalo aukštas profesionalumo lygis esąs aiškus ne tik Lietuvos labai besidarbuojantiems JAV lietuviams, bet ir šio krašto valdžios pareigūnams, su kuriais ALT ir Jungtinis Amerikos Baltiečių Nacionalinis Komitetas (JBANC) palaiko glaudžius ryšius.

Teodoras Blinstrubas (viduryje) su bendraminčiais po apdovanojimo DLK Gedimino ordinu Čiurlionio galerijoje Čikagoje. Stovi (iš kairės): J. Variakojienė, Z. Juškevičienė, S. Briedis, A. Paškonis, P. Buchas, M. Marcinkienė, J. Variakojis, E. Bartkus ir P. Vėbra

Savo žodyje ambasadorius dr. Eidintas pareiškė padėką Amerikos lietuviams, kurių ilgamečių pastangų dėka, "Lietuva yra neproporcingai gerai žinoma Washington." Įvairių kraštų diplomatai stebisi, kad Lietuvos atstovams daug lengviau atsidaro valdžios pareigūnų kabinetų durys, negu daugeliui kitų. Po to, ambasadorius kalbėjo apie Teodoro Blinstrubo didelius nuopelnus, kuriuos įvertindama, Lietuvos Respublika jam ir paskyrė DLK Gedimino trečiojo laipsnio ordiną.

Po to sekė pagerbtojo papuošimas ordino medaliu, su ryškiu malonumu atliktas ambasadoriaus, prof. dr. Jonui Račkauskui asistuojant.

Teodoro Blinstrubo kalba – padėka už suteiktą garbę – pasižymėjo dideliu kuklumu, kuris tikrai atspindėjo jo

kilnią asmenybę. Jis sakėsi peržvelgęs savo gyvenimo ir veiklos kelią ir pamatęs, kad Lietuvos labui jis galėjęs daugiau padaryti. Jis dėkojo visiems, kurių talka ir paskatinimas jam padėjo visuomeninėje veikloje.

Petras Buchas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vicepirmininkas, savo trumpame bet taiklyje žodyje irgi pasveikino T. Blinstrubą – organizacijos garbės pirmininką. Mykolas Abarius, Lietuvos Šaulių Sąjungos Išeivijoje vadas, atvykęs specialiai iš Detroito, ambasadoriui dr. Eidintui įteikė didžiulį, įrėmintą ir iliustruotą lietuvių šaulių padėkos raštą.

Iškilnių pabaigoje, Lietuvos Garbės generalinis konsulas Vaclovas Kleiza atsisveikino su savo tiesioginiu viršininku, linkėdamas jam

sėkmės atstovaujant Lietuvą Ottavoje.

Svečiams renkantis, nuo 5 val. iki iškilnių pradžios, prie puikios nuotaikos prisidėjo kanklių virtuožės Dainos Kimtytės muzika. Pabaigoje dr. Račkauskas visus pakvietė prie užkandžių, kuriuos paruošė ir savo sudary-

ta milžiniška gėlių puokštė papuošė Danutė Petrulytė. Jai talkino Skirmantė Miglinienė, Pasaulio Lietuvių Archyvo direktorė bei Jaunimo Centro administratorė ir LTSC bendradarbė, bibliotekininkė iš Lietuvos – Genutė Jokūbaitytė ir Aliucija Orentaitė.

Arza

ALT NAUJIENOS

Remiame JAV tarptautinių reikalų sąmatą

JAV Politinės akcijos grupė "Campaign to Preserve U.S. Global Leadership" ieško įvairių organizacijų, kurios dirba užsienio reikalų srityje, paramos, kad būtų išsaugota JAV tarptautinių reikalų sąmata, kad joje liktų pakankamai lėšų JAV vyriausybės užsienio veiklos programų vykdymui. Nors ši akcija yra tik netiesioginiai susieta su mūsų interesais, ji gali būti naudinga, nes iš bendros sąmatos finansuojama einamoji veikla JAV ambasadoje Vilniuje ir kitur. Akciją rėmė JBANC ir CEEC. ALTas jau yra tapęs šios grupės nariu, ir bus minimas visose grupės reklamos.

Helsinkio apklausa

Senatorius D'Amato bandžio 24 d. apklausinėjo visų trijų Baltijos valstybių ambasadorius apie NATO išplėtimą. Po to jis pareiškė, kad Lietuva, Latvija ir Estija turėtų būti priimtose į NATO jau pirmoje bangoje.

PADĖKA

JAV LB Švietimo taryba gavo padėkos laišką iš Punsco Kovo 11-osios lietuvių gimnazijos, kuriame dėkoja LB Švietimo tarybai už Raimundo Grigaliūno fondo pravesimą rašinių konkursą.

Gauta padėka Raimundui Grigaliūnui už jo finansinę paramą mokiniams, kuri "skatina moksleivius dirbti, o taip pat ir geriau, giliau domėtis savo kraštu, jo praeitimi, papročiais, kultūra, savo kalba". Jam dėkoja Kovo 11-osios lietuvių gimnazijos direktorė Marytė Černienė ir igaliotinis Antanas Šliaužys.

Raimundo Grigaliūno speciali dovana – \$300 buvo paskirta Punsco Kovo II-sios lietuvių gimnazijos abiturientei Violetai Krakauskaitei, baigusiai gimnaziją aukščiausiais pažymiais.

Besimokydama mokykloje, Violeta dainavo ansamblyje "Ulbuonėlės", aktyviai įsijungdavo į mokyklai ar visuomenei organizuojamus kultūrinius renginius, skirtus lietuvių tautos reikšmingiems įvykiams bei asmenybėms atsiminti.

Regina Kučienė

Jono Tamulaičio nuotraukoje (iš kairės): ALT pirmininkas, prof. dr. J. Račkauskas, Gen. Garbės konsulas V. Kleiza, ALTS Garbės pirmininkas T. Blinstrubas ir LR ambasadorius dr. A. Eidintas

LIETUVOS VYČIŲ ŽINGSNIAI

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBOS POSĖDIS

Regina Juškaitė

Lietuvos Vyčių centro valdybos ir komitetų pirmininkų posėdis įvyko balandžio 19 d. Dayton, Ohio. Dalyvavo 33 nariai iš Illinois, Michigan, New Jersey, New York, Ohio, Pennsylvania, Rhode Island ir Tennessee valstijų. Suvažiavimą globojo 96 kuopa, veikianti Dayton. Posėdis vyko Švento Kryžiaus parapijos salėje.

Prieš pradėdant posėdį, kun. Michael Hollaran, Šv. Kryžiaus parapijos klebonas, sukalbėjo maldą. 96 kuopos vardu pirmininkas Robert Pant pasveikino visus dalyvius. Posėdžiui vadovavo Centro valdybos pirmininkė Evelyn Oželienė.

Valdybos narių ir komitetų pirmininkų pranešimai buvo išdalinti visiems dalyviams. Buvo aptariami ateities darbai. Išdininkas John Baltrus paaiškino dalyviams apie izdo būklę ir valdybos narių išlaidas kelionėms į posėdžius. Agnes Mickūnas – pirmoji pirmininkės pavaduotoja skaitė pranešimą apie Statuto paketimus. Mark Bell, izdo patikėtinis, pranešė kad Lietuvos Vyčių žinutės, renginių kalendorius, kuopos ir vietovės bei kiti įvairūs klausimai bus pateikti kompiuteriniame tinkle ant World wide web site lapo. Taip pat stengiamės turėti elektroninį paštą. Bus sudarytas komitetas, kuris vykdys šiuos naujus planus.

Lietuvos Vyčių Fondo pirmininkė Loretta Stukienė papasakojo apie šių metų rašinių konkursą, prašydama kad visi Centro valdybos nariai ragintų savo kuopos narius dalyvauti konkurse. Šių metų tema skiriama Šv. Kazimierui – Lietuvos Vyčių globėjui.

Vienas garbės narys paukojo stambią auką Fondui. Buvo nutarta naudoti palūkanas iš tos sumos aukos ir paukoti Archyvų komitetui.

Šv. Kazimiero gildijos pirmininkė Anne Wargo pranešė, kad 1998 m. kovo mėn. 4 d. sukaks 50 metų, kai buvo įkurta Šv. Kazimiero kolegija Romoje. Buvo nuspręsta, kad Centro valdyba koordinuos maldininkų kelionę (maždaug 8 dienoms) į Romą. Išsamesnės žinios apie kelionę bus paskelbtos vėliau.

Jim Geiger, 96 kuopos 84-ojo metinio Lietuvos Vyčių suvažiavimo pirmininkas, papasakojo apie pasiruošimą seimui. Aptarta jo darbotvarkė. 84-ojo suvažiavimo šūkis – "Tikėjimas, šeima ir kilmė – mūsų stiprybė" Veiks du diskusijų būreliai, kuriems vadovaus išdininkas John Baltrus ir pirmininkas John Mickūnas.

Per pietų pertrauką Centro valdybos pirmininkė Evelyn Oželienė sukvietė visus narius ir komiteto pirmininkus ir jų visų vardu pasveikino Ryšių su visuomene pirmininkę Reginę Juškaitę ir jos sužadėtinį Rimą. Švobą su jų artėjančiomis vestuvėms ir palinkėjo gražiausių gyvenimo dienų. Centro valdybos vardu įteikė ji įteikė ypatingas ir puikias vestuvių dovanas. 96-tos kuopos vardu pirmininkas Robert Pant ir Lauretta Pant irgi įteikė nepaprastai gražias dovanas bei pyragą su užrašu "Sveikiname Reginę ir Rimą". Už šiuos sveikinimus nuoširdžiai dėkojame.

Kitą Centro valdybos posėdį numatyta sušaukti rugpjūčio 8 d. vakare – per 84-ąjį seimo suvažiavimą Holiday Inn viešbutyje, Fairborn, Ohio.

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO RAJONO PAVASARINIS SUAŽIAVIMAS IR KĖGLIAVIMO TURNYRAS

Lietuvos Vyčių 102 kuopa, veikianti Detroit, Michigan, gegužės 16-18 d. globojo L.V.Vidurio centro rajono suvažiavimą ir kėgliaavimo turnyrą. Suvažiavime dalyvavo 80 vyčių, atstovavusių 5 kuopoms iš Michigan, Ohio ir Pennsylvania valstijų.

Gegužės 16 d. įvyko susipažinimo vakaras Courtyard Marriott viešbutyje, Dearborn, MI. Priėmimo dalyvavo gražus būrelis svečių ir vietinių vyčių. 102 kuopos muzikantai John Stanievič ir Joe Stark linksmo visus, grodami akordeonu ir smuiku. Dalyviai linksmynosi ir atnaujino senas pažintis, gražiai pabendravo.

Gegužės 17 d. įvyko posėdis. 96 kuopos narys iš Dayton, Ohio, George Mikalauskas sukalbėjo maldą. 102 kuopos vardu sveikino pirmininkas Lawrence Hofner. Tim Baibak, kėgliaavimo turnyro pirmininkas, linkėjo smagios viešnagės ir sėkmės turnyre. Susirinkimui vadovavo Vidurio Centro rajono pirmininkė Elena Mikalauskas. Po to buvo išklaustyti valdybos narių pranešimai, kuopų veiklos pranešimai ir aptarti ateities darbai. Seimo kopirmininkė Pranciška Petkuvienė pranešė apie pasirengimą 84-ajam suvažiavimui. Buvo nutarta, kad rudens suvažiavimas ir maldos kelionė vyks rugsėjo mėn. 26-28 d. Jį globo 79 kuopa, veikianti Southfield, MI.

"Pagalba Lietuvai" vadovas Robertas Boris pranešė, kad ketvirtas George Perles golfo turnyras įvyks birželio 13 d., penktadienį, Fox Hill Country Club, Plymouth, Michigan. Registracijos kaina – 200 dol. asmeniui. Į šią

kainą įeina golfo žaidimas, kokteiliai, vakarienė, meno programa ir šokiai. Šokiams gros garsus Detroito orkestras – "Sun Messengers". Tik už vakarienę ir šokius – 50 dolerių asmeniui. Visus delegatus, jų draugus ir sportininkus kviečiame gausiai dalyvauti ir smagiai praleisti laiką, žaidžiant golfą. Visas pelnas yra skiriamas "Pagalba Lietuvai" veiklai.

Toliau buvo papasakota apie 45 ir 46 talpintuvus, kurie išsiųsti į Lietuvą iš Prancūzijos "Pharmacists without borders" vardu. Ši organizacija siunčia daug svarbių vaistų, reikalingų gydant vėžį, aukštą kraujo spaudimą ir kitas širdies ligas. Abiejų talpintuvų persiuntimo išlaidos sudarė 4,000 dolerių. Už ketos mėnesių Catholic Medical Mission Board išsiųs 47-ąjį talpintuvą ir užmokės už jo persiuntimo išlaidas. Talpintuve bus 50 pirmosios pagalbos komplektų, kurie skiriami katalikiškoms mokykloms.

Tęsiame pagalbą Šv. Klaros ligoninei, esančiai

Utenoje, sriubos virtuvei – Vilniuje, kitoms ligoninėms ir klinikoms. Nuo 1990 metų gauta daugiau kaip 431,000 dol. aukų.

Po pietų vyko kėgliaavimo turnyras, kuriame dalyvavo 40 sportininkų. Pirmą ir antrą vietas laimėjo Lietuvos vyčių 102 kuopos, veikiančios Detroit, Šv. Antano parapijoje, komanda. Trečią vietą laimėjo 79 kuopa iš Southfield, MI, veikianti Dievo Apvaizdos parapijoje. Vyrų grupės individualią pirmą vietą laimėjo George Crambert iš Detroit, 102-os kuopos. Moterų tarpe pirmą vietą laimėjo Marge Nashlon iš Southfield, MI, 79-tos kuopos. Vakare viešbutyje įvyko pokylis, į kurį susirinko daugiau kaip 50 atvykusių delegatų ir vietinių vyčių bei jų svečių.

Sekmadienį, gegužės 18 d., buvo aukojamos iškilmingos šv. Mišios Šv. Antano bažnyčioje. Prieš Mišias į trečią Vyčių laipsnį buvo pakelti šie vyčiai: Lawrence Hofner ir Regina Juškaitė – abu iš 102 kuopos, Detroit.

LML VAGOSE

Birutė A. Vindašienė

Per septynetą metų Lithuanian Mercy Lift jau yra pasiuntusi į Lietuvą 240 talpintuvų (po 40 pėdų ilgio) kurių vertė – maždaug 63 milijonai dolerių. Savaime aišku, jog šitokia suma niekada negalėjo ateiti iš lietuvių visuomenės. Tačiau pirmieji talpintuvai ir dabar dar perkami vaistai nuo džiovos niekada nebūtų pasiekę Lietuvos ligoninių bei sanatorių be mūsų pačių taip labai vertingos finansinės pagalbos.

LML sudaro jau JAV gimę, išaugę ir išsilavinę vidurinėsios kartos lietuviai, puikiai vartojantys lietuvių kalbą (ačiū lietuviškoms šeštadienio mokykloms ir tėveliams). Jų požiūris į Lietuvos reikalus yra ne tik protingas, realus, bet ir labai nuoširdus, išreiškiamas su didele meile. Jie ne tik planuoja ir organizuoja, bet ir veža, neša, pakuoja, palaiko nuolatinį ryšį su vaistų gamyklomis JAV-jose ir su Lietuvos ligoninėmis.

Šis darbas yra labai platus, atimantis daug laisvalaikio valandų, reikalaujantis pasiaukojimo. Nuolatos tariamasi su JAV-jų ir Lietuvos valdžia, lankomos ligoninės visoje Lietuvoje. LML veiklą remia Vilniuje Sveikatos apsaugos ministerijoje dirbantis Paulius Bindokas, užaugęs JAV-jose, o dabar nuoširdžiai triūsiantis Lietuvoje. LML išleidžia pavasario ir rudens žiniaraštį, kuris siunčiamas

aukotojams ir dalijamas Pasaulio Lietuvių centre.

Dar vienas būdas pagerbti rėmėjus yra kiekvieną rudenį ruošiamas šaunus pokylis, kurio paskirtis susitikti su rėmėjais ir sutelkti lėšų. 1997 metų pokylis įvyks spalio 4 d. Čikagos uoste stovintčiame laive "Spirit of Chicago". Tai tikrai vertas dėmesio renginys, kuris veda visiems pamatyti. Anksčiau vyko pokyliai "Odyssey" laive, Pasaulio Lietuvių centre, Brauer kavinėje, Montefiori soduose, Meno institute Čikagos vidurmiestyje. Raginame užsisakyti kvietimus iš anksto, nes laive vietos ribotos, juk tai – ne salė.

Vicepirmininkė Prane Šlutenienė spėja nuvažiuoti į Lietuvą ir čia sparčiai apsiskuti, surinkti dovanas-paramą, padėkoti Lietuvos Dukterų draugijai už \$5000 auką. Petras Jokubauskas rūpinasi, kad JAV-jų apsaugos departamentas apmokėtų bent keilių talpintuvų pervežimo išlaidas. Tam reikia laiko ir daug pastangų, bet jam neblogai sekasi.

V. Lendraitienės rūpestis – kova su džiova Lietuvoje. Jai tikrai reikia finansinės pagalbos, nes vaistų nuo džiovos niekas neaukvoja, juos tenka pirkti. Ji nuolatos ieško, kur jų būtų galima gauti už pigesnę kainą, nes džiova labai plinta Lietuvoje. Ja serga ne tik daug suaugusių, bet ir vaikų.

Lithuanian Mercy Lift komiteto narės ruošia pakvietimus į metinį pokylį, kuris įvyks šiemet, spalio 4 d. B.A.Vindašienės nuotraukoje (iš kairės): Marytė Mažekaitė-Utz, Daina Rudaitienė, Vida Šerelytė ir Zita Ewert

POKALBIS SU ALANTU

Bronys Raila

Prieš išskrisdamas į Čikagą pasakyti kalbą V. Alanto 80 metų sukakčiai minėti, aš jam raštu pasiunčiau keletą klausimų ir gavau raštu atsakymus. Man rodos, jie geriausiai ir trumpiausiai paaiškina rašytoją, kaip žurnalistą ir pilietį, o labiausiai kaip gyvą žmogų, gal net ir jo vidų (ko aš provokuojančiai ir siekiau kai kuriais klausimais)...

Pirmiausia, visai nusiūginus, reikia prisipažinti

Šiomet, birželio 18 d. minime Vytauto Alanto 95-ąsias gimimo metines

Vytautas Alantas ir Bronys Raila (ši ir kitos žemiau spausdinamos nuotraukos – iš 1975 metų "Lietuvių dienų")

ti, kad mudu abudu esam tautininkai, dešinieji ar kairieji, konservatoriai ar maištininkai, bet vis vien tokie, kuriems pirmiausia rūpi tautos labas, o kai kada ir problemos bei ūgis tos srovės, kurios vadai sakosi, kad ir jiems tautos labas esąs pirmoje vietoje.

Kaip žinot, tautinė srovė ir tos srovės spauda su savo bendradarbiais per pastarąjį dešimtmetį yra patyrusi tam tikrų skaudokų bėdų bei susikirtimų, ir gal daugiau negu kitos gyvosios išeivių srovės. Nebe visi broliškai susikalba, jau vieni kitus ir šiurkščiai pasmerkia ar pasmarkauja. Matyt, kad jau ne visi vienuo- dai žvelgia į ateitį, gal ir nebe tas pačias vizijas puoselėja... V. Alantas, kiek žinojau, taip pat buvo ne per tolimas maištininkų ar smerkiamųjų frakcijai, tik jis mažne vienintelis, kuris maištavo labai saikingai ir vis dar liko ištikimas tautinės srovės spaudos bendradarbių tarpe.

Tai aš iškart jį ir paklausiau labai konkrečiai:

– Ar sutiktum, kad išlaisvintą Lietuvą valdytų A. Smetonos charakterio ir pažiūrų vadai? Jei ne, tai kokios santvarkos Lietuvai trokštum?

Jis atsakė aiškiai ir gana drąsiai:

– Žinoma, nesutikčiau, nes tai prieštarautų istorinei dialektikai. Senieji vadai ir jų ideologijos į istorinę sceną nebegrįžta, kokie buvę. A. Smetona buvo daugiau kabinetinis, Platono filosofii-

ją pamėgęs, labiau intelektualas, kaip tautos vadai politinė prasme. Jo poveikis anuometiniam Lietuvos politiniam, kultūriniam ir, tarčiau, ekonominiam gyvenimui buvo žymus, ir jo valdymo metai įeis į Lietuvos istoriją, kaip vienas iš šviesiausių laikotarpių. Tačiau naujiems laikams reikės naujų vadų ir idėjų. Iš Smetonos ideologijos gal paliks jo prasmingas reikalavimas kurti tautinę kultūrą iš savos – lietuviškos medžiagos. Bet ir šiuo požiūriu vargu begalėsime išsiversti tik "sava medžiaga". Aplamai imant, daug ką reikės "remontuoti" arba kurti iš naujo. Kokia bus atsikūrusios Lietuvos santvarka, man – antraeilis dalykas. Svarbiausia, kad ji būtų efektinga tautai, o efektinga ji bus, man rodos, tada, kai Lietuva turės tvirtą, autoritetinę centrinę valdžią. Palaida demokratija ją vėl nuvestų klystkeliu... (Red. pabraukta.)

Atsakymas parodė, kad obuolys dar netoli nuriedėjęs nuo obels, bet vis dėlto pariedėjęs gerokai tolyn į ateitį. Tada papildomai pasiteiravau, ar jis ką daugiau dėl to rašys, gal tarsis su naujaisiais tautinės srovės vadais užsienyje? Atsakymą gavau heroiskai pesimistišką:

– Man rodos, kad mano užsimojimai naujesiems vadams bus per platūs. Tautinę ideologiją aš suprantu, kaip visos tautos ideologiją, kurią vykdo Tautinės minties partija. Nežinau, gal

tautinės srovės vadovams tai per stambus praryti kąsnis, gal jiems reikia didesnių autoritetų tokiai ideologijai sukurti, bet, sakau, jie ligi šiol tyli ir turbūt tylės. Į siaurus partinius rėmus aš nematau nosies kišti ir nekišti. Tas klausimas man per visą gyvenimą rūpi ir, jei dar Praamžius leis, gal mėginsiu padaryti ką nors vienas. (iš laiško 1981.XII.8).

Tą sumanymą V. Alantas įvykdė, vėliau paruošęs rinkinį "Tautos istorijos vingiais", kurį išleido sūnūs Algis ir Ginas Alantai 1990 metais.

Negi galėtum išvengti, nepavarginęs Vytauto dar ir kitų itin jautrių klausimų dėl jo religinės pasaulėžiūros, kadaise sukėlusios nemenką audrą. Anuomet vienas kitas buvo manęs klausęs, ar Los Angeles dar neįsteigėm Perkūno parapijos, į kurią jie norėtų įsirašyti. Prisimindamas "Pragaro pošvaisčių" romano ideologiją, sutaisiau griežtą klausimą:

– Ar tebejausti, kad krikščionybė subankrutavo, o lietuviams reikia grįžti prie Praamžiaus ir jo pranašo Šventaragio mitų?

Čia "eretikas" ėmė "teisintis" gana ilgu atsakymu, tad kantriai išklausykim:

– Kalbėti apie tai, ar krikščionybė "subankrutavo" ir ar lietuviams reikia grįžti prie Praamžiaus ir jo pranašo Šventaragio mitų, tema šiam pašnekiesiui būtų per plati. Bet vis vien gerai, kad ją palietai, nes man tai duoda progą trumpai pasisakyti dėl beveik išgalėjusios legendos, jog V. Alantas noris prikelti senąjį lietuvių Olimpą. Na, aš neturiu ilgos apaštalo barzdos, ilgo apsiausto ir nesirengiu savo tautiečių vesti į atsikūrusią ramovę. Jei kas nori, į šventuosius ažuolynus patys susiras kelią – o tokių dar ir šiandien yra nemaža. Galų gale juk konfesija yra kiekvieno tautiečio sąžinės reikalas. Aš tik čia noriu pabrėžti tą dalyką, kad mes į senąjį lietuvių tikėjimą žiūrime pro pirštus, dažnai su panieka ir net su baime ar neapykanta, kaip į kažkokį tautos pažeminimą. Taip mus išmokė žiūrėti krikščionybės skelbėjai lenkai, ir, deja, ligi šiol jų primestų pažiūrų mes dar nepajėgėme nusikratyti. Tai buvo ir tebėra klaida, kurią reikia atitaisyti. Senieji lietuviai buvo dora, garbinga aukštos moralės tauta. Ji sukūrė imperiją. Antikinės Lietuvos galybė ir didybė buvo ir yra mūsų pasididžiavimas, stiprinės ir įkvėpės mus, ko-

Rašytojas Vytautas Alantas su sūnumis – Ginu ir Algiiu

vojant dėl tautos atgimimo. Tos istorinės tradicijos tebėra ir šiandien didelė atspara, kovojant dėl nepriklausomybės atkūrimo. Tai kodėl neigti ir niekinti antikinę tautos tikėjimą, kuris yra neišsemiamas lietuvių šaltinis ir mūsų tautinės kultūros integralinė dalis? Nei graikai, nei italai, nei vokiečiai, žodžiu, nė viena kultūringa tauta savo senųjų dievų neniekina. Mylėti, gerbti ir studijuoti savo tautos praeitį visokiais požiūriais – dar nereiškia bėgti į šventuosius ažuolynus, – nors, sakau, jei kam tai patinka, tebėga ir tekūrena Amžinosios Ugnies aukurus.

Tad gal mes kiti ir neapsirikom, atidėję Šventosios Ugnies kūrentojų parapijos steigimą. Jei ji šventa ir amžina, tai ir pati neužges.

Kai vyras sulaukia itin brandaus amžiaus, jūs, vaikai, galėtumėt pasidomėti (ką aš ir padariau paklausdamas jubiliatą), kokias vertybes jis labiausiai brangintų gyvenime: tris medžiagines ir tris dvasines?

V. Alantas atsako:

– Trys medžiaginės vertybės, kurias vertinu, yra: kapitalas, kapitalas ir kapitalas, nes jis visų medžiaginių vertybių pagrindas. Turėdamas pinigų, galėčiau įgyvendinti savo seną svajonę – pasistatydinti vilą ant okeano kranto, kur gyvenčiau pagal savo norimą stilių, galėčiau daugiau rašyti, nes mūzos irgi mėgsta prabangą, keliaučiau su Irena po pasaulį ir, žinoma, be vargo iš-

leisčiau savo raštus...

(Dėl to gal ne visi sutiksim. Atrodo, kad Vytautas, jau kai pensininkavo, ką sykį viešėdamas Detrote mačiau, visai gražiai gyveno "pagal savo stilių". O kitas mano bičiulis, Antanas Gustaitis, griežtai tvirtina, kad rašytojai savo geriausius veikalus parašo, kai jie dar skursta, o prabangon patekę, visiškai išgvera).

Kitaip atrodo su dvasinėm vertybėm. Rašytojas pasisako jų tarpe labiausiai vertinąs – patriotizmą, grožį ir meilę.

(Jei dvi pirmąsias linkčiau pakeisti kitokiom, tai dėl meilės turbūt niekas nesuabejosim...).

– Kokius tris patarimus duotum lietuviams žurnalistams užsienyje?

– Patarčiau giliai išsąmoninti šios gadynės tautos tragediją, paskato bei įkvėpimo plunksnai ieškoti istorijos šaltiniuose ir, trečia, visada atsiminti, kad daugiausia nuo jūsų priklausys, kiek išeivių lietuvių nudžiūs nuo tautos kamieno.

– OK! O kokie būtų trys Tavo patarimai ar pageidavimai Lietuvės žurnalistams "tarybininkams"?

– Išsivalyti iš ausų raudonus Maskvos užkamšalus, vėl išgirsti Geležinio Vilko staugimą nuo karaliaus Gedimino kalno ir maldauti lietuvių tautos Genijų, kad atleistų tautos išdavimą...

(Bus daugiau)

Vytautas Alantas su žmona Irena – atostogų metu

SVEIKATOS KLAUSIMAI

Vladas Vijeikis

Pasiskųsiau jums, mieli "Dirvos" skaitytojai. Tiems, kurie paskaito mano straipsnelį ir susiraukę nepraleidžia. O atsitiko taip. Suskaudo koją. Kelį, kurį Lietuvoje vadina girnele. Ir taip skauda, kad negaliu kojos sulenkti. O kaip tu vaikščiosi, negalėdamas lankstyti. Bet sugebėjau. Vargas visko išmoko. Taigi taip klebeždžiau kelias dienas. Pasiskundžiau savo gerai pažįstamai, prityrusiai tokiuose reikaluose. Mat ji ligoninėje per trisdešimt metų tokius paliegėlius slaugė. O ji man sako: "Aš patyriau tą patį skausmą. Geriausias gydymas – Aliaskos šunies plaukų pagalvėlė. Uždedi ir skausmai pračina". Kadangi parankiui neturėjau to šunies nei jo plaukų, o į Aliaską keliauti per toli ir per skausminga, ėmiau gydytis savomis priemonėmis.

Bandžiau paguldyti savo šunelį ant skaudančios kojos. Bet nepadėjo. Reikia tikro Aliaskos šunies. O be to, mano šunelis nesuprato savo daktariškų pareigų ir nenorėjo gulėti ant kojos.

Žmona matydama mano iškreiptą veidą, įtikinėjo, kad turiu kreiptis pas daktarą. To tai jau bijau. Jie visi su peiliais ir piūklais tik laukia, kad ką nors nupiauti. Taip statistika sako. Esą penkiasdešimt procentų operacijų daroma be reikalo. Ir jeigu pakliusi į tą penkiasdešimt procentų! Mano draugas Florijonas pateikė šiek tiek vaistų, nuo kurių buvo daug linksmiau sirgti. Bet geriausia gydytoja pasi-

rodė esanti gamta. Pašlubavus, paklebeldžius vėl galiu reikalui esant kam nors įspirti. O taip pat galiu lengviau rašyti "Dirvai". Nors ne su koja rašau, bet rankos užjaučia kitas kūno dalis ir noriai kartu serga.

Ta proga pasiskaičiau apie anksčiau minėtus Aliaskos šunis. Jų vardas "MALAMUTE" Labai stiprūs ir iškencia bet kokį šaltį. Jų akys mėlynos. Jie tempia keliautojų roges ir pasitenkina bet koku valgiu. Ne taip, kaip išlepinti kambariniai šuneliai. Vardu "malamute" buvo pavadinti pagal Aliaskos indėnų giminę. Kažin ar tie indėnai būtų patenkinti, kad jų vardu pavadintas šuo, kad ir labai prakilnus ir net beturįs daktariškų savybių. Ar mielai suiktume, kad šuo būtų pavadintas lietuviu. Nors su savo dviem šuneliais kalbu tik lietuviškai. Pagaliau, juk tai yra geriausi žmogaus draugai. Taigi, ir sirgdamas gali šio to pramokti. Lietuviška patarlė sako: "Ką išmoksi, ant pečių nenešiosi". Bet sveikų kojų reikia.

Mano laikais Lietuvoje (labai senai) dar nuo viduramžių buvo užsilikusios moterėlės, kurios skausmus "užkalbėdavo" ar "nukalbėdavo". Mat dar nepasitikėta išmokslintais daktarais, kurie labai įtartinais gydė. Nežinau, kodėl šiandien jais pasitiki. Šiaip ar taip medicina mažai pažengė. Tik šiais laikais skausmus "nenukalba", bet "įkalba". Kuo daugiau skausmo, tuo daugiau pelno. Žmogelis, skausmo perblokštas, tyso lovoje nei gyvas, nei miręs, o daktaras važiuoja į Havajus atostogų.

Prikalbėjau nei ši, nei tą. O jeigu būčiau skausmingai netekęs sąmonės, tai būtų neklausdami nuvežę pas daktarus. Ir kada pakliūsiu į daktarų malonę tikiuosi, kad jie nebus skaitę šios mano filosofijos.

47-sios ŽAIDYNĖS HAMILTONE

Balandžio 25-27 dienomis Hamiltone, Ont. įvyko 47-jų Šiaurės Amerikos Lietuvių metinių sporto žaidynių pagrindinė dalis – vyrų, moterų ir jaunių A (1978 m. gimimo ir jaunesnių) krepšinio pirmenybės, kurias vykdė Hamiltono LSK "Kovas" visuotinio ŠALFASS-gos suvažiavimo ir Centro Valdybos pavedimu. Tris dienas užtrukios žaidynės buvo labai sklandžiai organizuotos. Varžybas pravedė LSK "Kovo" pirmininkas Arvydas Šeštokas su savo štabu. "Ūkiškus" žaidynių reikalus be priekaištų tvarkė organizacinis komitetas, vadovaujamas Marijaus Gudinsko.

Varžybos visose klasėse buvo vykdomos dviem etapais. Pirmame – pradiniam – etape vyko atrankinės varžybos. Baigiamajame etape atrinktos komandos kovojo dėl čempiono vardo, o atkritusios rungtyniavo dėl žemesnių vietų.

Žaidynėse dalyvavo 28 komandos. Trumpai paminėsimė varžybų pasekmes kiekvienoje klasėje. Be abejo, dėmesio centre buvo vyrų A klasės varžybos, kuriose dalyvavo 6 komandos. Laimėtoju tapo Toronto "Aušra", finale įveikusi New York Lietuvių Atletų klubą (LAK) 85:77. Kovoje dėl 3-ios vietos pernykštis meisteris Čikagos ASK "Lituanica" nugalėjo Toronto "Vytį" 81:77, o 5-ąją vietą laimėjo Toronto "Vytis", įveikusi Detroito "Kovą" 114:104. Žaidimo lygis vyrų A klasėje buvo geras ir nereiktų nuogastauti, kad JAV-bių ir Kanados lietuvių rinktinės silpnai pasirodytų II-je Tautinėje olimpiadoje, 1998 m. Lietuvoje, žinoma, jeigu visi rinktiniai žaidėjai ten nuvyktų.

Vyrų B klasėje dalyva-

vo net 11 komandų. Laimėtojai tapo Cleveland, OH, "Žaibas", finale laimėdamas prieš Toronto "Aušrą" 72:59. Po jų komandos išsirikiavo šia tvarka: 3) Detroito "Kovas", 4) Čikagos ASK "Lituanica"-I, 5) Hamiltono "Kovas"-I, 6) Čikagos "Neris", 7) Hamiltono "Kovas"-II, 8) Londono "Tauras". Dar dalyvavo New York LAK, Toronto "Vytis" ir Čikagos ASK "Lituanica"-II.

Jaunių A klasėje žaidė 7 komandos. "Meisteriais" tapo Čikagos ASK "Lituanica" I, finale po pratesimo, įveikusi Hamiltono "Kovą" 74:70. Po jų išsirikiavo: 3) Toronto "Aušra", 4) Čikagos ASK "Lituanica" II, 5) Cleveland, OH, "Žaibas", 6) Detroito "Kovas", 7) Toronto "Vytis". Tenka pasidžiaugti, kad po keleto pastarųjų metų nuosmukio jaunių A klasė atsi- gauna.

Moterų klasėje dalyvaujant 4-rioms komandoms, laimėtojomis tapo Čikagos ASK "Lituanica", finale laimėdama prieš Hamiltono "Kovą" 53:38. Kovoje dėl 3-os vietos Toronto "Aušra"-I įveikė Toronto "Aušrą"-II 46:44. Atrodo, kad moterų krepšinis po ilgo letargiško miego grįžta į varžybų aikštę.

ŠACHMATŲ PIRMENYBĖS BALTIMORĖJE

Šiaurės Amerikos Lietuvių šachmatų pirmenybės įvyko balandžio 26 d. Baltimorėje, MD. ŠALFASS-gos Centro valdybos ir šachmatų komiteto pavedimu varžybas vykdė Baltimorės Lietuvių Atletų klubas savo 25 metų gyvavimo sukakties proga.

Turnyre dalyvavo tik 5 žaidėjai, nors buvo tikėtasi daugiau. Kadangi dalyvių skaičius buvo mažas, visų žaidėjų susitarimu buvo nutarta vietoj numatytų 5-kių ratų šveicarų sistema 2-jų dienų varžybų vykdyti 2-jų ratų "Round Robin" (kiekvienas su kiekvienu) vienos dienos turnyrą, žaidžiant su trumpintais 30 minučių "Sudden Death" partijas.

Pirmenybes laimėjo Vytautas Nasvytis iš Cleveland, OH, "Žaibo", surinkęs 7 taškus iš 8 galimų. Antruoju liko pernykštis laimėtojas Edvardas Staknys iš New York LAK su 5 taškais. Toliau sekė Jonas Pocius – Baltimorės LAK – 1 t.

Laimėtoju teko Dr. Algirdo Nasvyčio atminimo pereinamoji taurė, įsteigta 1982 metais. Šalia to, pirmųjų trijų vietų laimėtojams buvo įteiktos specialios ŠALFASS me-

Šiaurės Amerikos lietuvių šachmatų pirmenybių, įvykusių Baltimorėje, laimėtojas Vytautas Nasvytis

tininių žaidynių plaketės, kurias paskyrė ŠALFASS-gos šachmatų Komiteto vadovas Vytautas Nasvytis. Buvo ir piniginės premijos už 3 vietas.

Turnyrą labai sklandžiai pravedė Baltimorės LAK šachmatų sekcijos vadovas Jonas Pocius. Laimėtojai apdovanoti iškilmingo suaktyvių minėjimo metu. amb

ŽYDRŪNAS ILGAUSKAS SKATINA KREPŠININKUS

Cleveland NBA "Cavaliers" naujasis žaidėjas Žydrūnas Ilgauskas aplankė Cleveland, OH Lietuvių Sporto Klubą "Žaibo" jaunosius krepšininkus gegužės 9 d. Jis padaršino komandas, palinkėjo jiems sėkmės jaunųjų krepšininkų turnyre gegužės 16-17 Čikagoje.

Susitikimą surengė "Žaibo" krepšinio vadovas Vidas Tatarūnas, tarpininkaujant "Cavaliers" žiniasklaidos atstovui John Gates.

Lietuvių jaunimas džiugiai priėmė Ž. Ilgauską, apspito jį, norėdami gauti jo, jiems taip brangų, parašą ant krepšinio kamuolių, marškinukų ir t.t. Cleveland, OH LB pirmininkas Dr. V. Stankus pristatė Žydrūną krepšininkams ir kitiems žiūrovams, o Žydrūnas įdomiai pakalbėjo apie savo gyvenimą NBA ir apie tai, kaip jis yra pasiilgęs lietuviško gyvenimo, ryšių su lietuviiais, kaip nori bendrauti, kalbėti su tautiečiais savo gimtąja kalba.

Žodį taip pat tarė Lietuvos rinktinės krepšininkė, dabar studijuojanti ir sportuojanti Cleveland, OH V. Turauskaitė. O NBA "Cavaliers" atstovas John Gates pasakojo kiek vilčių "Cavaliers" deda į Ilgauską. Lūžusiai kojai sugijus, Žydrūnas (Nukelta į 11 psl.)

Žydrūnas Ilgauskas tarp "Žaibo" LSK trenerių ir rėmėjų. Dr. V. Stankaus nuotraukoje (iš kairės): K.Petrailis, C.Yanoska, V.Tatarūnas, M.Tatarūnienė, Ž. Ilgauskas, J.Petrailienė, A.Bielskus, R.Bollam, V.Turauskaitė

JAV LB ŠVIETIMO TARYBOJE

UGDOME VAIKŲ KŪRYBINGUMĄ

(Tęsinys)

Pirmoji grupė iliustravo dainą "Išėjo tėvelis", antroji grupė – pasaką "Aukštyn kojom", trečioji grupė – apsakymą "Nuogi prie šilto kamino", o ketvirtoji grupė turėjo sukurti pasaką arba penkis eilėraščius ir juos iliustruoti.

Dešimt JAV-jų liuanistinių mokyklų – Connecticut "Atgimimo", Bostono, Čikagos, Baltimorės Karaliaus Mindaugo, Lemonto Maironio, Niujorko Maironio, Klivlendo Šv. Kazimiero, Los Angeles Šv. Kazimiero, Filadelfijos Vinco Krėvės ir Detroito "Žiburio" – mokiniai šiam konkursui piešė įvairia technika: spalvotais pieštukais, kreida, pastelėmis, flomasteriais, akvarelėmis ir anglimi.

Piešinių konkursą laimėjo trisdešimt mokinių.

pirmoji grupė:

pirmą vietą – Onytė Harris; Martynas Matuliuskas, Maironio lit. mokykla Lemonte, IL; Nida Vidutytė, Karaliaus Mindaugo lit. mokykla Baltimorėje;

antrą vietą – Lina Meilutė, Maironio Lit. mokykla Lemonte, IL; Vytas Štuopis, Bostono lit. mokykla;

trečią vietą – Viltis Meilutė, karaliaus Mindaugo lit.

Regina Kučienė

mokykla Baltimorėje; Lindsey Mitkutė, Maironio lit. mokykla Lemonte, IL;

paminėtą (paskatinamąją) vietą – Kristė Sušinskaitė, Šv. Kazimiero lit. mokykla Klivlende

antroji grupė:

pirmą vietą – Paulius Trimakas, Čikagos lit. mokykla; Mantas Vidutis, Karaliaus Mindaugo lit. mokykla Baltimorėje;

antrą vietą – Alvydas Civinskas, Šv. Kazimiero lit. mokykla Klivlende; Lina Kazakaitytė iš Bostono;

trečią vietą – Gintas Bradūnas, Karaliaus Mindaugo lit. mokykla Baltimorėje; paminėtą vietą – Robertas Hercmonas, Čikagos lit. mokykla;

trečioji grupė:

pirmą vietą – Rūta Griščiūnaitė, Maironio lit. mokykla Lemonte, IL;

antrą vietą – Joana Orentaitė, Karaliaus Mindaugo lit. mokykla Baltimorėje;

trečią vietą – Kristukas Butkys, Šv. Kazimiero lit. mokykla Los Angeles; Andra Mikėnaitė, Maironio lit. mokykla Lemonte, IL;

paminėtą vietą – Vytas Bradūnas, Karaliaus Mindaugo Lit. mokykla Baltimorėje;

ketvirtoji grupė:

pirmą vietą – Vaiva Laniauskaitė, Šv. Kazimiero lit. mokykla Klivlende, už knygėlę "Nakvynė pas Laurą"; Daina Maciūnaitė, Vinco Krėvės lit. mokykla Filadelfijoje, už knygėlę "Mano eilėraščių knyga"

antrą vietą – Vaiva Bučmytė, Šv. Kazimiero lit. mokykla Klivlende, už knygėlę "Vagis"; Teresė Paškonytė, Šv. Kazimiero lit. mokykla Klivlende, už knygėlę "Pamirštas ragana Aušra";

trečią vietą – Lina Beržinskaitė, Šv. Kazimiero lit. mokykla Klivlende, už knygėlę "Dainos pasaka"; Rita Bradūnaitė, Karaliaus Mindaugo lit. mokykla Baltimorėje, už knygėlę "Pagrobimas";

paminėtą vietą – Algis Aukštuolis, Šv. Kazimiero lit. mokykla Klivlende, už knygėlę "Kelionė per laiką"; Gintautas Civinskas, Šv. Kazimiero lit. mokykla Klivlende, už knygėlę "Kito pasaulio sapnas"; Jūlytė Sajauskaitė, Karaliaus Mindaugo lit. mokykla Baltimorėje, už knygėlę "Mano gyvenimas"; Vytas Vaitkus, Šv. Kazimiero lit. mokykla Klivlende, už knygėlę "Gyvulių mokykla".

(Bus daugiau)

JIE BUVO MOKYTOJAI

Lietuvos Mokytojai:

– pirmutiniai pavasarinės žolės daigeliai po žiemos miego;

– lašai tyro vandens sausros metu;

– tai saulės sidabriniai rakteliai niūriam danguje;

– tai lakštingalos balsas tyliam vakare, kuris palydi į didelį kelią tave;

– tai laužo šviesa akloje tamsoje...

Tragiški Nepriklausomos Lietuvos mokytojų likimai ypač skaudina širdį. Tautos švietėjai, kurių dauguma nelengvomis sąlygomis dirbo kaimo mokyklėlėse, kantriai mokydami vaikus iš skiemėnų sudėti žodį *Lie-tu-va*. Iš savo mokytojų mažieji sužinodavo apie didvyrišką Lietuvos praeitį, apie savo protėvius, kurie šimtmečiais gynė Tėvynę nuo užkariautojų iš Rytų ir Vakarų. Lietuvos mokytojai – rezistencijos dalyviai. Jie liko ištikimais Lietuvos patriotais, dar anuomet pasirašę nuosprendį ne tik sau, bet ir savo tėvams, broliams, seserims, vaikams.

Šių metų kovo 24 dieną mūsų mokykloje svečiavosi rezistencijos laikų dalyviai –

Jurgita Badaraitė

Varėnos rajono Matuizų vidurinės mokyklos 9-tos klasės mokinė

buvę mokytojai Anelė ir Jonas Narvičiai. Į susitikimą su jais atėjo nemaža grupė mokinių, kuriems buvo įdomu visą tiesą išgirsti iš žmonių, patyrusių kankinimus, žeminimus, žiaurią tremtį, melą ir kančias.

Pirmoji pasakojimą pradėjo buvusi pradinė klasių mokytoja Anelė Narvičienė:

– Užaugau pokario metais, užtat vaikystė ir jaunystė buvo labai sunki. Tuomet aš, dar Anelė Butkevičiūtė, mokiausi Prienų "Žiburio" gimnazijoje. Didžiausias mokytojų tikslas tuomet, matyt, buvo skiepyti vaikams Tėvynės meilę. Gal dauguma jų jautė ano laikmečio tragiškumą? Jie nuolat primindavo mums, kas mes ir iš kur kilę. Iš anų mokymosi metų atplaukia dainos žodžiai: "Mes be Vilniaus nenurimsim".

Netrukus prasidėjo masinis mokytojų trėmimas. Kiek man yra žinoma, išliko viena vienintelė mokytoja Gaidelytė. Apsirengusi pie-

menės rūbais, galvą apsimūturiausi skara, kad niekas nepažintų, visą vasarą ganė galvijus. Mums, jauniems žmonėms, mokytojų trėmimą buvo sunku suprasti. Mes klausdavom vieni kitų, už ką juos išvežė? Jie buvo visų gerbiami ir mylimi, jie nieko blogo nedarė, jie tik mokė.

Mūsų klasės auklėtojas buvo fizikos mokytojas Juozas Stravinskas. Gražus ir geras... Vėliau jis tapo partizanų vadu (stapyvardžiai "Žiedas", "Kardas"). Kartą, grįždamos į namus su klasės drauge, pamatėm iki šiol iš atminties neišdylantį vaizdą: klasės auklėtojas gulėjo ant grindinio, suvarpytas kulų.

1947 metais pradėjau dirbti Vyšniūnų pradinės mokyklos mokytoja. Mat mokyti stacionariai neturėjau sąlygų, todėl studijavau neakivaizdžiai ir dirbau. Viena turėjau keturias klases. Mano mokiniai stengėsi mokytis. O aš taip pat skiepijau tą meilę Tėvynei, kurią gavau iš savo mokytojų.

(Bus daugiau)

A. † A.

Inž. KĘSTUČIUI BISKIUI

staiga mirus gimtinėje, žmonai Dr. MEILUTEI, dukrai INDREI, sūnums ARUI ir TAURUI, broliui inž. GEDIMINUI, jo žmonai Dr. BIRUTEI ir dukrai GAILEI nuoširdi užuojauta

Stasys Vaičius

A. † A.

KĘSTUČIUI BISKIUI

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos nariui, buvusiam Cicero skyriaus pirmininkui mirus, jo žmonai Dr. MEILUTEI, dukrai, sūnums, broliui GEDIMINUI ir jo šeimai bei visiems artimiesiems reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime

Amerikos Lietuvių
Tautinės sąjungos valdyba

A. † A.

Inž. KĘSTUČIUI BISKIUI

mūsų mišiam bičiuliui netikėtai mirus, Velionio žmoną Dr. MEILUTĘ, dukrą INDRĘ, sūnus TAURĄ ir ARĄ, brolių GEDIMINĄ, jo žmoną dr. BIRUTĘ bei dukrą GAILUTĘ užjaučiame ir skausme jungiamės.

Ilsėkis ramybėje savo numylėtoje Tėviškėje

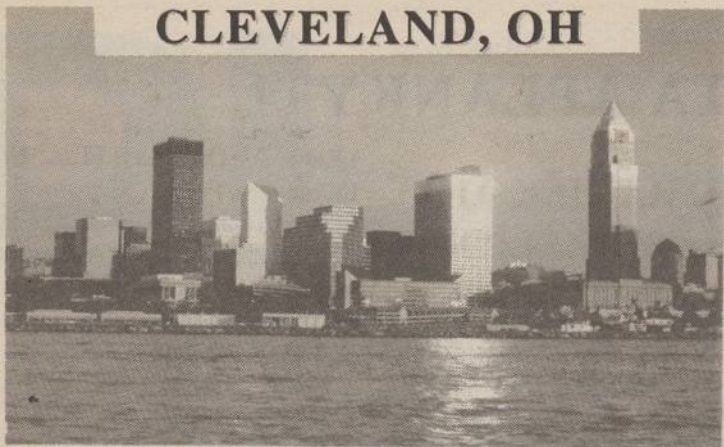
Vinentina ir Jonas Jurkūnai
Vanda ir Vaclovas Mažeikai
Pranė ir Julius Mažeikai
Eleonora ir Mečys Valiukėnai

A. † A.

Inžinieriui KĘSTUČIUI
BISKIUI

mūsų skyriaus nariui netikėtai mirus, netekties skausme likusius: žmoną Dr. MEILUTĘ, dukrą INDRĘ, sūnus ARĄ ir TAURĄ, brolių GEDIMINĄ, jo žmoną Dr. BIRUTĘ ir dukrą GAILUTĘ nuoširdžiai užjaučiame ir skausmu dalinamės

Amerikos Lietuvių
Tautinės sąjungos
Čikagos skyriaus nariai

RENGINIŲ KALENDORIUS

- BIRŽELIO 15 d., sekmadienį, Latvių parapijos bažnyčioje, Cleveland, OH Baltiečių komitetas rengia Tragiškojo birželio minėjimą
- LIEPOS 6 d. 12:00 v. – Pensininkų gegužinė Lietuvių namų viršutinėje salėje
- LIEPOS 19 d. 5:00 v.v. – Lietuvių kultūrinių darželių vakaronė Gwinn Estate
- LIEPOS 20 d. 11:30 ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šv. Jurgio parapijos sodyboje
- RUGPJŪČIO 10 d., sekmadienį, – "DIRVOS" ir "VILTIES" draugijos gegužinė Liudos ir Vinco Apanių sodyboje. Pradžią – 1:00 val. p.p.
- RUGPJŪČIO 17 d., sekmadienį, 12-tą val. p.p., LKVS-gos "Ramovė" Cleveland skyrius ir LŠS-gos Išeivijoje "Žalgirio" šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland parke, 17815 Canterbury Rd. Cleveland, OH
- SPALIO 4 d. Cleveland, OH Baltiečių komitetas rengia baltiečių draugystės vakarą Lietuvių namuose
- SPALIO 18–19 d. – nemokami skiepai nuo gripo. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba
- SPALIO 25 d. "Dainavos" stovyklos 40 metų sukakties koncertas
- LAPKRIČIO 16 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos Rudens festivalis
- LAPKRIČIO 22 d., šeštadienį, Lietuvių namuose Lietuvių Karių Veteranų sąjungos "Ramovė" Cleveland, OH skyriaus valdybos nariai rengia Lietuvos Kariuomenės Šventės minėjimą

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 8454-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis Psichologas

Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports * visas * prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT

639 EAST 185 STREET

CLEVELAND OH 44119

216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU

LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTAUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT

(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

- GRUODŽIO 20, 21 d. – šv. Jurgio parapijos Kalėdinių kepiinių pardavimas
- GRUODŽIO 24 d. 9:30 v.v. – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje

"LIETUVOS AIDAS"

Vilniuje leidžiamas patriotinės minties dienraštis geriausiai informuoja apie Lietuvą. Prenumerata oro paštu metams – \$130 pusė metų – \$70 JAV.

Prenumeratą priima:

Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. (630) 986-1613

ŽYDRŪNAS ILGAUSKAS SKATINA KREPŠININKUS

(Atkelta iš 9 psl.)

tobulėja krepšinio mene, kruopščiai mankštinasi ir rengiasi tapti pagrindiniu "Cavaliers" centro puolėju.

Ir iš tikrųjų jo lieknas lyg nendrė kūnas įgijo 20 svarų išmankštintų raumenų, pečiai sustiprėjo ir paplatėjo, kad galėtų tinkamiau rungtis su NBA patyrusiais žaidėjais.

Mr. J.Gates taip pat pakvietė jaunos krepšininkus atvykti stebėti "Cavaliers" treniruotes, pasakė apie ga-

limybę grupei žiūrovų su nuolaida išsigyti bilietus į "Cavaliers" rungtynes, jam skambinant tel. 420-2309 arba Tom Birch, tel. 420-2269.

Atrodo, kad "Cavaliers" skiria daug dėmesio Žydrūnui Ilgauskui ir nori įtraukti į krepšinio gyvenimą Cleveland, OH lietuvius. O mums, aišku, pasididžiavimas ir tiesiog vienas malonumas, kad mūsų tautietis tobulėja NBA ir aplanko mus.

Dr. V. Stankus

Ž. Ilgauskas tarp "Žaibo" sportininkų (iš kairės): A. Motiejūnaitė, K. Stankutė, S. Tamošiūnaitė, V. Civinskaitė Dr. V. Stankaus nuotr.

NUOTAIKINGA KELIONĖ Į FORD'O MUZIEJŲ

Gegužės 27 d. Cleveland, OH Lietuvių pensininkų klubas surengė išvyką į Dearborn, Michigan. Joje dalyvavo 37 asmenys. Išvykome 7:30 v. ryto ir grįžome 8:30 vakare. Ekskursijos organizatorius ir vadovas – LPK valdybos vicepirmininkas Vytautas Staškus.

Ford'o muziejus apima 12 akrų po stogu plotą. Šiame milžiniškame pastate rodomi įvairiausi eksponatai: 1892 m. sukonstruotas H. Ford pirmasis automobilis, du puikūs "Linkolnai", kuriais važinėjo prezidentai J. Kennedy ir R. Reagan. Pirmasis buvo nušautas, o antrasis sužeistas. Įvairiausi automobilių modeliai domina kiekvieną žiūrovą.

Arklio, o ne traktoriaus traukiamos akėčios ir plūgas primena mūsų prieškarinius ūkio padargus. Kokie gilūs sentimentai! Milžiniški garo katilai ir presai primena Anglijos industrinę revoliuciją, kuri vėliau pasiekė ir Ameriką. Kontrastai tarp modernių lėktuvų ir kompiuterių bei kuklių devynioliktojo amžiaus virtuvės rakandų traukia lankytoją ilgiau pastovėti.

JAV pramoninkas, automobilių gamybos pradininkas Henry Ford gimė 1863 m., mirė 1947 m. Kilęs iš ūkininkų šeimos, inžinierius, 1903 m. įsteigė Ford Motor Co. kuri šiuo metu yra antroji pagal didumą automobilių gamintoja.

Būdamas dideliu filan-

tropu, H. Ford pastatė 7.5 mln. dolerių vertės ligoninę, Dearborn, MI, 5.0 mln. vertės muziejų.

Ekskursijos vadovas įdomiai pajavirino laiką autobusu keliaujantiems pensininkams: laikėme mažus "egzaminus" iš automobilių gamybos ir Michigan valstijos istorijos.

Kiekvienas "egzaminų" lapas turėjo 15 klausimų. Kas geriausiai atsakė, gavo dovaną. Juk kokia puiki idėja taip kūrybingai praleisti laiką!

Ši išvyka yra penktoji, kuriai vadovavo Vytautas Staškus. Visos jos buvo gerai suplanuotos ir įdomiai prarastos. Tikėkime, kad ir ateityje surengsime ir daugiau įdomių ekskursijų.

Jonas Kazlauskas

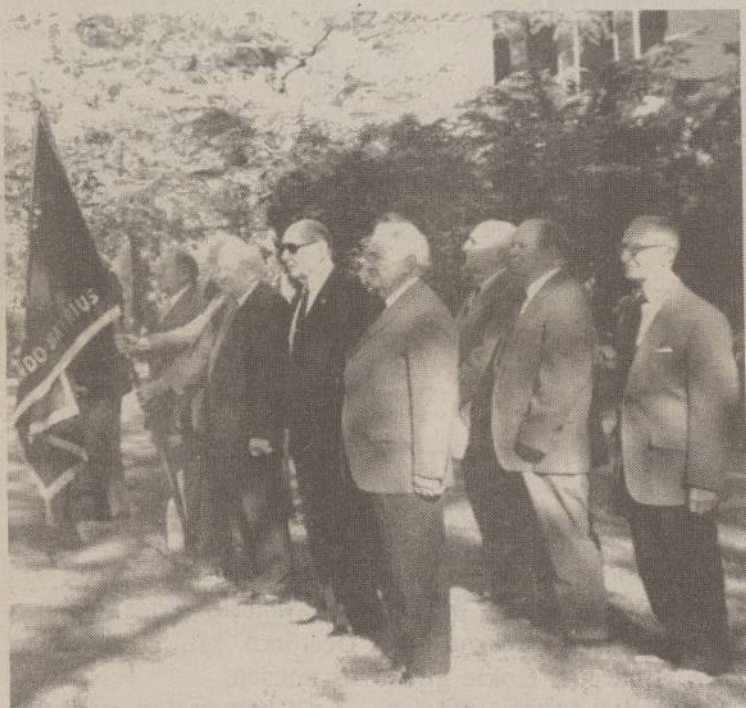

V. Bacevičiaus nuotraukoje: Lietuvių Pensininkų klubo keliautojai – prie H. Ford muziejaus

ATMINIMO DIENA JURGINĖJE

Atminimo dienos dalyvių eiseną šventoriuje
G. Juškėno nuotr.

Cleveland, OH ramovėnai Atminimo dienos išskilmėse
G. Juškėno nuotr.

Gegužės 26 d. Šv. Jurgio parapijos Katalikų karo veteranų postas ir ramovėnai atšventė tradicinę Prisiminimo dieną. Išskilmės buvo pradėtos klebonijos sode. Aidint trimito garsams ir JAV himnui iki pusės stiebo buvo pakelta žvaigždėtoji vėliava. Garbės sargyba šautuvų salvėmis pagerbė už mūsų laisvę žuvusius karius. Priežanytyje prie paminklinių lentų klebonas ir veteranų kapelionas kun. J. Bacevičius perskaitė mirusiųjų pavardes. Jis aukojo Mišias ir pasakė Prisiminimo dienai skirtą pamokslą. Išskilmės užbaigtos veteranų posto šeimininkų parengtais pusryčiais parapijos salėje. Čia prie stalų patarnavo BSA 136-tos draugovės skautai ir jų vadovai. Specialiais pažymėjimais buvo pagerbti veteranų 613-to posto veikloje pasižymėję asmenys. Juos įteikė posto vadovas R. Williams. Šventės dalyvius pasveikino Šv. Jurgio parapijos tarybos pirmininkas dr. Ant. Bacevičius. Ger. J.

TRAGIŠKOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Baisiojo birželio paminėjimas – ekumeninės pamaldos už nuo sovietų režimo žuvusius bei nukentėjusius Baltijos kraštų žmones įvyks birželio 15 d., sekmadienį, 2:00 val. po pietų Latvių parapijos bažnyčioje, Andrews Ave. (West 152-oji gatvė) ir Detroit Avenue, Lakewood, OH.

Pamaldas praves lietuvių, latvių ir estų kunigai. Giedos latvių choras. Po pamaldų bus kavutė parapijos salėje.

Paminėjimą rengia ir visus gausiai dalyvauti kviečia Cleveland, OH Baltų komitetas.

"DIRVAI" AUKOJO:

S.Šukelis, Cicero, IL.....25
Z.Raulinaitis, Manahawkin.....20

I.Kapočius, Daytona B.FL..... 15
E.Pranckus, Parma OH.....15
M.Aukštuolis, Clev., OH.....15
A.Vaivada, McLean, VA.....10
R.Bagdonas, Southbury, CT.....10
I.Kaunelis, Westland, MI.....10
K.Beiga, Chic ago, IL.....10
V.Mackus, Chicago, IL.....10
B.Sklaris, Danville, CA.....5
E.Slavinskas, St. Pete. FL.....5
S.Milašius, Cleveland, OH.....5
V.Jomantas, Redford, MI.....5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame VASAROS KONCERTAI DAILĖS MUZIEJUJE

Birželio 18 d. 6 v.v.
Cleveland Composers Guild.
Donald Sloan kūriniai. Atlieka: Jennifer Conner, Margaret Griebing-Haigh ir Frederic Lissauer.

Birželio 25 d. 7:45 v.v.
The Jaquest Thibaud Trio.
Schubert, Reger ir Mozart kūriniai. Atlieka styginiais instrumentais: Burkhard Maiss, Philip Douvier ir Uwe Hirth-Schmidt.

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1997

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA Lithuanian Credit Union Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%
Dėl smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI
Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE
Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS:

antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000